

**ТӨРТІНШІ АПТА
БІРІНШІ КҮН**

ТӘЖІРИБЕНІҢ ЖАЛПЫ МӘСЕЛЕЛЕРІ

- Оқушылар қандай деңгейлі тапсырмалармен жұмыс істейді? Жоғары деңгейлі ме немесе төмен деңгейлі ме? Мұғалімдер қандай деңгейлі сұрақтар қояды? Жоғары деңгейлі ме немесе төмен деңгейлі ме?
- Оқушылар өз ойларын жазбаша түрде нақты жеткізе ала ма?
- Оқушылар өздерінің оқып-үйренгендерін бір саладан екінші салаға немесе бір деңгейден екінші деңгейге ауыстыра ала ма?
- Оқушылардың математикадағы түсінігі тұжырымдамалық па немесе тек рәсімдік қана па?
- Оқушылар сыныпта белсенді ме, әлде енжар ма?
- Кейбір оқушылар – ерекше қажеттіліктері бар, ағылшын тілін үйреніп жатқан оқушылар, қыз балалар немесе ұл балалар толық беріліп жұмыс істей ме? Егер олай жұмыс істемесе бұл сынып жағдайында қалай көрінеді?
- Мұғалімдер сыныпта әңгімелесу және ойландыру сияқты тәсілдерді қолдана ма?
- Мұғалімдер жоғары деңгейлі оқу бағдарламасын нашар үлгеретін балаларға түсінікті етіп жеткізе ме?
- Мұғалімдер оқушылардың білім деңгейін қалай біледі?
- Оқушылар өз жұмыстарының сапасын қалай біледі?
- Оқушылар бағалауда қандай рөл атқарады?
- Оқушылар сынып жұмысын бір-бірімен қалай талқылайды?

БАСҚА АДАМДАРДЫ СІЗДІҢ ЖҰМЫСЫҢЫЗДЫ ДАМУҒА ТARTУ

Мектепте өз жоспарыңызды жүзеге асыруға ұмтылу кезінде ең маңыздысы – көздеген нәтижелерге жалғыз қол жеткізуді көздемей, өзіңізбен бірге басқа адамдарды іске тарту. Бұл кезеңде басқа адамдарды өз жұмысыңызды дамуға қалай тартар едіңіз деген мәселені бағалау пайдалы болар еді. Сол кезде егер олар сіздің көздеген мақсаттарыңызға сай келсе, сіз бірлескен жұмыстарды көбірек жоспарлай аласыз.

Мүмкін сіз төменде берілген тақырыптардың астына өз іс-әрекеттеріңіз туралы біраз жазбалар жазғыңыз келетін шығар.

Әріптестермен және қызығушылық білдірген адамдармен кеңесу

Әріптестерге және қызығушылық білдірген адамдарға мәлімет беру

Командамен жұмыс істеу

Мектеппен серіктестік қарым-қатынас орнату

Оқушылармен жұмыс

Басқа адамдар сіздің жұмысыңыздың дамуына қолдау жасайтынына көз жеткізу үшін енді не істеуіңіз керек?

ТӘЖІРИБЕНІ ЖЕТІЛДІРУ ҮДЕРІСІНІҢ ЭЛЕМЕНТТЕРІ

Іс-тәжірибені дамыту мақсатында стратегиялық іс-әрекеттерді қалай қолдануға болатындығына кейбір мысалдар:

Оқу

Ұқсас жобалар бойынша есептер, материалдар іздеу, сұрақтарға ресми жауап алу үшін ғылыми әдебиетті оқу, ғаламтордан ақпарат іздеу және т.б.

Сынау

Сынып оқушыларымен жұмыста жаңа тапсырмалар қолдану, жаңа материалдарды қолдана және бейімдей отырып, сынып жұмысының ерекше аспектісіне екпін түсіретін жаңа оқыту әдістерін сынақтан өткізу және т.б.

Деректер жинау

Сабақтарға бақылау жүргізу, оқушылардың немесе әріптестердің пікірлерін сұрау, оқушылар мен мұғалімдердің күнделіктерін зерттеу, арнайы мақсаттағы топтар, топтық тапсырмаларды тыңдау, оқушылардың жұмысын талдау, құжаттарды қайта қарау, аудиторлық іс-тәжірибе, шолу және т.б.

Кеңес алу

Әріптестерді тыңдау, басшымен әңгіме жүргізу, кеңес сұрау, рұқсат алу, сендіру, идеяларды талдау, бұрын не болғандығын анықтау, сенімділік орнату және т.б.

Рефлексия

Күнделік жүргізу, оны талқылау, тәлімгермен кеңесу және т.б.

Бірлескен жұмыс

Командада жоспарлау, материалды бірлесе дайындау, жиналған деректерді реттеу, бірлесіп оқыту және т.б.

Сіздің ойыңызша, қандай іс-әрекеттер сіздің даму жұмысыңызға сай келеді?

«ҮЗДІК» САБАҚТЫҢ АЛТЫ БЕЛГІСІ

Оқытуға бағытталған сабақ сәтті екенін қалай білуге болады? Сынып жетекшісі Ричард Дарант сәтті сабақты сипаттайтын белгілерді анықтайды.

Сабақтың көп бөлігі көбінесе мұғалімнің ауызша хабарламасы мен тапсырмаларға жұмсалады, ал оларды орындау барысында жетекші рөлді оқушылар емес, мұғалім атқарады. Оқушылардың көбі әрекетсіз отырады немесе тәртіп ережелерін бұзып, сабақтың қалыпты өтуіне кедергі жасайды. Мен айқын және ақталған мақсаттар негізінде сабақты жоспарлауды қалаймын, алайда мұғалімдер оқушыларға қызықсыз тапсырмаларды тек олар алдын-ала жоспарланғандықтан орындататын болса, шынайы оқыту тоқтатылады.

Керемет сабақтарда әдетте оқушылардың барлығы бүкіл сабақ бойы белсенді жұмыс істейді. Мұндай сабақтардың ерекшеліктері олардың қызу өтетіндігінде, сондай-ақ оқушыларға уақыт пен орын беріп, ой салатын зерттеу әдістерінде. Бірде физика мұғалімінің сыныптан толық құтыдағы сұйықтықтың көлемін қалай өлшеуге болады деп сұраған жағдайды бақылағаным бар. Оған қалай өлшеуге болатындығын айтып бере салуға болушы еді. Бұл оқу бағдарламасын «қамтудың» оңтайлы жолы болар еді, бірақ бұл жағдайда, оқушылардың көбі өздеріне ештеңе алмас еді. Осылай істеудің орнына, ол тақтаға толық құтының сызбасын салып, оның көлемін қандай тәсілдермен өлшеуге болатынын сұрады. Ол оқушылар ұсынған әрбір тәсілді ескеріп, тақтаға тізім етіп жазып отырды. Бірнеше ұсынысты тыңдап алып, мұғалім сыныпты топтарға бөліп, оларға тапсырма берді:

- ұсынылған әрбір идеяны талқылаңдар;
- оларды іс жүзінде қолданып көріңдер;
- ең жақсысын анықтаңдар.

Одан әрі ол өздерінің шешімдері туралы түсіндіріп, екі топтың шешімдері арасындағы өзгешеліктерді талқылау үшін әрбір топтан бір өкіл тағайындады. Бұл жұмыс бірнеше рет қайталанды. Үдеріске, сол арқылы оқытуға әрбір оқушы тартылып отырды.

Қай кезде болмасын оқушылардан сабақта не ұнамады деп сұрағанда, олар мұғалімдердің «көп сөйлейтіндігіне» шағымданады. Мұғалімдер, өз кезегінде, өздерінің қажетінен артық сөйлемейтіндерін айтады. Бар мәселе – мұғалімдер өздерінің қанша сөйлейтіндігі туралы ойланбайтындығында. Осыдан біраз уақыт бұрын өзімнің 11 «И» сыныбыма оларға арнап тапсырма дайындағанымды айттым. Мен оларға өлең туралы әңгімені бір минут ішінде қалай жүргізу керектігін көрсеткім келді. Бір оқушы уақыттың басталғаны туралы белгі беріп, мен іске кірістім. «Тоқтаңыз!», деді ол. Мен оған ашумен қарадым. Ол «Сіздің уақытыңыз бітті» деді сенімді түрмен. Маған әңгімеге он-ақ секунд уақыт кеткендей көрінді. Мен сөйлеген кезде өзім ойлағаннан алты есе көп сөйлеуім мүмкін екенін түсіндім. Мұғалімнің «мылжыңы» – біз оқушыларды оқытуда қолдануға тырысатын құралымыз. Ал керемет мұғалімдер оқытуды жоғарыдағы мысалда келтірілгендей жүргізеді.

2. Оқыту орынды, ақпарат беретін және мақсатқа бағытталған болуы керек

Өте қызықты сабақ үнемі сәтті бола бермейді. Егер де математика мұғалімі өзінің еңбек демалысын Гималайда өткізгендігі туралы әңгімелеп сыныпты еліктірсе, сабақ шын мәнінде оқушыларды қызықтырады, бірақ тиімді деп айта алмаймыз. Сәтті сабақтарға тән ерекшеліктері олардың іс-әрекеттерінің мақсатпен сәйкестілігі. Басқа сөзбен айтқанда, іс-әрекет оқу мақсатына сәйкес келіп, қалаулы нәтижеге жетумен аяқталуы тиіс. Кейбір мұғалімдер ерекше тапсырмаларды қолдануға тырысады, бірақ осы жерде олардың мақсаты жоғалады (егер ол болған жағдайда). Егер тапсырмалар оқытылатын мәселе бойынша жақсы нәтижеге жетуге мүмкіндік бермесе (яғни жылдам және нақты болмаса), онда олардың мәні жоқ. Шындығына келгенде, олар пайдасыз.

«Орынды болу» көптеген критерийлерді қамтиды, мәселен, бұл тапсырмалар оқушыларға қызықты; олар жан-жақты ойластырылған: өйткені бір сыныпта өте жақсы

нәтиже берген тапсырмалар басқа сыныпта да керемет нәтиже береді деп күтуге болмайды. Ғұлама мұғалімдер сабақтың мақсатын, әрбір тапсырма мен әрбір оқушыны нақты, әрі айқын сезіне алады.

Үздік сабақтар әр кез ақпарат береді, яғни олар пән бойынша кең және нақты білім ұсынады. Дегенмен, олар басқа ақпарат көздерін де ескереді, мысалы, оқушылардың өткен сабақта алған білімі; мұғалім оқушылардың білімін тексергеннен кейін өзіне қандай пайдалы нәрсе алды; оқушылардың білім деңгейі, олардың қалаулары және әлеуеттері; оқушылардың қажеттіліктері. Сабақ осындай ақпаратты ескере отырып жоспарлануы керек. Сондықтан мұғалімнің сәтті сабағы іс жүзінде қалай болатындығын алдын ала болжау қиын. Біз әрқашан оқыту мақсаттары айқын және нақтылы анықталады деген үміттеміз.

Оқушылар «қай бағытта жылжып баратындығы» жайлы білетін болады және айта алады. Мақсатты сезіну барлық сынып ахуалына ықпал етеді.

3. Оқушыларға сабақ ұнайды және оларды өздерінің оқулары қызықтырады

Кез келген бақылаушы ортақ мақсат сезімін сезіне алады. Бұл – қызығушылық пен елігудің «қоспасы». Оқушылар тапсырмаға «сүңгіп» кеткен, әрі осы арқылы басқаларды жігерлендіруге тырысады. Бұндай оқытуда зерттеушілік сипат бар, ал дидактикалық оқыту немесе дұрыс жауап алу сияқты оқыту азайған. Оқушылар өздерін қызықтыратын мәселелерді зерттегілері келеді. Құрдастарының бағалауы және бірлесіп оқу қалыпты жағдай болып табылады.

Мұғалімдер өздерінің сәтсіздіктерін әдетте көптеген себептермен түсіндіреді: жоспарлауға арналған уақыттың жеткіліксіз болуы; сыныптың үлкен болуы; барынша жақсы жоспарланған сабақтарды бұзатын, бірлесе жұмыс істеуден бас тартатын оқушылар, «ең үздік нәтижелерге» қол жеткізу құлшынысы және т.б. Дегенмен, біздің тек теория жүзінде ғана осыларға қол жеткізгіміз келетіні үлкен қарама-қайшылық болып табылады. Біздің күнделікті іс-тәжірибеміз басқа да аса маңызды қажеттіліктермен, сондай-ақ басқа – еріксіз – құндылықтармен қатар жүреді. Мүмкін, жүрегіміздің түкпірінде, біздің көпшілігіміз тіл алғыштықты және тыныштықты қалайтын шығармыз; мүмкін өзімізді білімімізді ешқандай кедергісіз беру құқығы бар объект ретінде қарастыратын шығармыз; мүмкін жасөспірімдер дұрыс тәрбиеленген болса, олар бір-бірін және бізді автоматты түрде құрметтеуге тиіс деп ойлайтын шығармыз.

Қай жағдай болмасын, кейде бақылау жүргізу барысында мені оқушыларға сабақтың ұнамайтындығы және олардың өз оқуларына қызығушылық білдірмеуі таңғалдырады. Сондай-ақ, мені мұғалім сабақ «моделін» әзірлеп алып, оқушылардың қызығушылығын күтетіндігі мазалайды. Өзім бақылауға тура келген сабақтардың көпшілігі мынадай: мұғалім басым және бақылаушы жақ болып қала береді де, оқушылардың өздерінің жеке оқуларына жауап беру сезімін дамытуға мүмкіндік жоқ; ал кейбір сабақтарда тіпті оның қызықсыз, іш пыстыратыны соншалық, ол сабақты тек мұғалімнің өзі жеке тұлға ретінде қызықты болғандығы ғана құтқарады.

Оқушыларды сабақ үдерісіне тарту тек сыртқы қызығушылық танытумен ғана сипатталмайтындығында күмән жоқ. Шындығына келгенде, мен енжар болып көрінгенімен, сабаққа толығымен беріліп отырған оқушылар қатысқан сабақты бақылағаным бар. Сондай-ақ осыған қарама-қайшыны да көрдім. Оқушылардың сабаққа араласуы ең үздік нәтижеге қол жеткізіп, белгілі бір уақыт аралығында осы жетістіктерді ұстап тұрғысы келетіндігімен байланысты екені күмәнсіз.

Сондықтан да сәтті сабақтарда оқушылар тапсырмаларды орындауға өте қызығып, стратегиялық мақсатты бағалайды және осы тапсырмалардан пайда алады. Басқаша айтқанда, олар тапсырманы орындау керектігін біледі және осы сабақтың алдында алған білімдерімен қалай байланысатынын әрі ол болашақта жаңа білімге қол жеткізуді қалай қамтамасыз ететіндігін түсінеді.

4. Оқушылардың табысқа қол жеткізуі

Қызығушылық білдірген және белгілі мақсатты көздеген оқушылар табысқа жетеді және бұның өзі оларды бұдан да қызығып, мақсатқа ұмтылуға итермелейді. Осылайша, шенбер пайда болады. Сіз оқушылар керемет нәтижелерге қол жеткізген сабақтар ғана сәтті болып табылады деп дауласа аласыз. Бірақ та менің ойымша, егер барлық оқушылар қандай да болмасын табысқа қол жеткізсе, сол сабақ сәтті болып саналады. Оның үстіне, мен көптеген сабақтарды бақыладым (ойластырдым). Оларда қандай да бір айқын табыстылықты бөліп айту қиын, дегенмен оларды сәтті деп айтуға болды.

Көптеген мұғалімдерді мазалайтын сұрақ – қысқа уақыт аралығында сіз оқушыларыңыздың жетістіктерін қалай көрсете аласыз? Менің айтарым, бұл мүмкін емес және солай істеуге тырыспай-ақ қойыңыз. Кейбір мұғалімдер бақылаушы бөлмеге кірген кезде импровизацияланған талқылау жүргізуге тырысады. Әдетте ол оқушылардың не білгендері туралы қорытынды жасауды сұрайды. Егер де олар әдеттегідей сәтсіздікке тап болса, олардың еш нәрсені түсінбегендіктері туралы қорытынды жасауға болады. Тіптен жақсысы, бақылаушыларға табысты өздеріне анықтауға мүмкіндік беру. Олардың бұған қол жеткізудің өзіндік әдістері болады: олар, мәселен, сабақты оқушылардың өткендегі жеткен жетістіктерімен салыстыра алады, мысалы: осы тақырып оқушыларды нақтылы бір жетістіктерге әкелетіндей деңгейде оқытыла ма? Шындығында бұл мүлде олай еместігі таңғалдырады.

Ең маңыздысы, прогресс дегеніміз – сіздің нені сезіне алатыныңыз. Оқушылар сабаққа қызығып, сұраққа жауап іздегенде бүкіл зиятын қолданса, зерттеу жүргізіп, өз қателіктерінен сабақ алған кезде сіз ең үздік жетістіктерге жеттім деп толық сеніммен айта аласыз.

5. Бағалау оқыту мен оқуға тиімді әсер етеді

Әрине, табыс кездейсоқ нәрсе емес. Жақсы бақылаушы мұғалімнің алдыңғы оқыту жұмысы бойынша талдауы сабақ жоспарына қаншалықты әсер еткенін бағалай алады. Сабақ барысында және сабақтан кейін тексерушілер барлық оқушылар сабақтан пайда алды ма және алынған ақпаратты қолдану мүмкіндігі бар ма екендігі жайлы дәлелдер іздеумен болады.

Дегенмен, оқыту барысындағы бағалаудың оқуға ықпал ету деңгейі одан да маңыздырақ. Бұны мен «ат үсті» бағалау деп атаймын. Ғұлама мұғалімдер оқушылардың түсіну деңгейін өлшеу мүмкіндігін саналы түрде енгізеді. Бұл мұғалімдер сабақтың қалған уақытын оқушылардың нені түсінбегенін анықтауға және кімнің қаншалықты ілгерілегені туралы ойларын білдіруге жұмсауға аямайды.

Тәжірибесі аздау педагогтер оқушылардың қате түсінгендігіне мән бермей, жоспар бойынша жұмысты жалғастырады немесе олар 10 минут бұрын «түсінген» нәрселерін қайта-қайта «миларына құйып» ығыр қылады. Сәтті сабақтарда мұғалім сабақ жоспары бойынша жүрмей, тек оған сүйеніп отырады. Кей кездері мен «Балалар, сіздерден кешірім өтінемін. Мен ойымды айқын жеткізе алмадым білем. Бұл мәселеге басқа қырынан қарап көрейік» дегенді айтатын мұғалімді кездестіремін. Осындай мұғалім сыныппен тығыз қарым-қатынас орнатқан, табысқа қол жеткізген мұғалім деп саналатынын білемін.

6. Мұғалімнің сұрақтары оқушылардың ойлау қабілетін ашады, айқындайды және кеңейтеді

Мұғалімнің сабақ жоспарын қайтадан жасап, қайтадан жоспарламауының себептерінің бірі оқушылардың жетістіктерін және түсінгенін бағалай алатындай ешқандай жауап қату тетіктерін енгізбейтіні болып табылады. Олар ақпарат беру кезінде бағалауға, яғни соңғы бағалауға сүйенеді. Мұғалімдер сабақ барысында сұрақ-жауап түріндегі кері байланыс әдісін қолданады. Сонымен қатар сабақ барысында мұғалімдер өте көп сұрақ қояды.

Сұрақтардың үш түрі бар. Біріншісі жабық сұрақ, бұл сұрақтың тек бір ғана дұрыс жауабы бар (мысалы, «мына сөз қалай жазылады?»). Жабық сұрақтар оқушылардың бір нәрсені білетінін, я білмейтінін анықтап береді, сондықтан көп жағдайларда мұғалімдер осы әдісті қолданады. Сұрақтардың тағы бір түрі – ашық сұрақ, бұл жағдайда көптеген

болжамды жауаптар болуы мүмкін (егер Макбет өз еліне соншалықты берілген болса, онда өз патшасын не үшін өлтірді?).

Мұғалімдер ашық сұрақтарды, яғни өздері дәл жауап бере алмайтын сұрақтарды ешқашан қолданбайды. Олар қоятын сұрақтарды мен «белгілі жауаптары» бар сұрақтар деп атар едім. Бірақ ол сұрақтардың жауаптарын мұғалімдердің өздері іздейді. Менің Макбет туралы сұрағыма назар аударыңыздаршы: бұл ашық сұрақ, бірақ егер мұғалім нақты жауапты талап ететін болса, (мысалы, себебі патшаның өзі халық үшін қауіпке айналды) онда сұрақ жабық сұраққа айналады. Шындығында, біз сұрақтың ашық еместігін білеміз, алғашқы ұсынылған жауаптардың бірнешеуі қызығушылықпен қабылданып, мұғалім өзі күтпеген жауапты естігенде оқушыны мақтайды: «Иә, өте жақсы жауап, жарайсың!».

Уақыт өткен сайын (менің айтып отырғаным 12-14 жас) «белгілі жауаптары» бар сұрақтардың кері әсері болады: олар зерттеу мен оқытуды бұзып, тәуелсіз ойлануды дамытуға ықпал етудің орнына «мұғалім сұрақтарының басшылығымен» болатын, мұғалімнің ойында не бар екенін «қалай тапсам екен» деген түрдегі ойлау жолын қалыптастырады.

Ашық сұрақтар талқылауды кеңейте түседі және білім мен «дәлділіктің» негізінде пайым жасауға, пікір білдіруге негіз болады. Жауаптардың да оқушылардың ой-қабілетін көрсететінін, мұғалімдерге олардың түсінуі туралы қажетті ақпарат беретінін атап өту маңызды. Әрине, шын мәнінде оқуға шоғырландырылған сыныптарда оқушылар көп сұрақ қояды, өйткені бір нәрсе туралы білгіміз келген кезде біз сұрақты жиі қоямыз.

Мен мұғалімдерді өте аз сұрақтар қойғаны үшін кінәламаймын: нәтиже шығаратын пайдалы ашық сұрақтар қою шеберлік пен сенімділікті талап етеді. Бұл сізде ойлануға көмектесетін және жауап күткен кезіңізде ыңғайлы жағдай тудыратын мәдениет пен құрылым болу қажеттігін білдіреді. Сіз «тұтқиылдан қоятын» бірнеше сұрақтарыңызды алдын ала жоспарлап қоюыңыз қажет. Мен осындай сұрақтардың біреуін өзіңіздің толық оқыту мақсатыңыз етуді ұсынар едім. Сабақтың қорытындысын шығарған кезде оқушылар талқыланатын сұраққа оралып, мәселені қарастыра береді. Сабақтың басында (ұйымдастыру сәтінде) осы сұраққа жауап беру үшін біздің не білуіміз керектігін анықтап, жауапты қалай беру керектігі туралы әңгіме жүргізуге болады.

Сұрақтардың сапасы және жоспарлау үздік сабақтың айқын белгісі бола алатыны күмәнсіз. Іс жүзінде біз сұрақтарға көп үміт артамыз. Сұрақтарды қоя білу стратегиясыз айтарлықтай ілгерілеу, сабаққа беріліп жұмыс істеу және сапалы бағалау болуы мүмкін емес.

Сонымен, инспекторлардың назары мұғалімдер жұмысына емес, бірінші кезекте оқушылардың қандай нәтижеге жеткендігіне бағытталған, әрі бұл өте маңызды деген тұжырымға оралуға рұқсат етіңіздер. Сабақты бақылаған кезімде, мен мұғалімдерді емес, оқушыларды көбірек қадағалаймын. Кейде оқушылар не айтатынын, не істегенін жазып аламын. Содан кейін осындай оң нәтиже шығуы үшін мұғалім қандай еңбек сіңірді деп өзімнен өзім сұраймын.

Мен осылай жиі істеймін. Оқыту стильдері әртүрлі мұғалімдерден ұқсас нәтиже тапқаным маған қанат бітіреді. Оқыту, шындығына келгенде, әртүрлі өтуі мүмкін және әдетте кәсіби «дағдылар» деп аталатын түрлі себептердің нәтижесінде мұғалім қызметінде оң нәтиже көрінеді.

Сабақтың сәтті болу құпиясы мұғалімнің өз назарын нәтижелерге шоғырландыруына байланысты – мен осы мақалада өзім түсіндірген алты белгіні ұсынар едім, алайда оларға жай қарамаңыздар: оқыту үшін бағалау, талқылаулар, оқытудың сараланған мақсаттары, топтық талқылау – сіздің алға қойған мақсаттарыңыз. Осылардың барлығы мақсатқа жетудің жолдары, бірақ мақсаттың өзі емес.

ТӘЖІРИБЕДЕ ОҚЫТУДЫ БАСҚАРУ ЖӘНЕ КӨШБАСШЫЛЫҚ

Оқытуды басқару және көшбасшылыққа кіретін дағдылар, білім және түсінік уақыт өткен сайын дамиды.

3-денгейде мұғалімдер дамыту жөніндегі жұмысқа жетекшілік етудің негізгі қағидаттарын зерделеп, өздерінің жеке іс-тәжірибесін жақсартуға бағытталған шағын жобаларға қатысады деп күтіледі.

Бұл мектеп директорымен ғана емес, сондай-ақ әріптестермен жобаның негізгі мақсаты мен іс-әрекеттің ұсынылған жоспары туралы кеңесуді қамтитын кәсіби мәнмәтінге негізделіп жасалуға тиіс.

Кәсіби мақсаттарды анықтау

Оқытуды басқару мен көшбасшылыққа кіретін іс-әрекеттер құндылықтарды нақты анықтауға негізделіп, кәсіби мақсаттарды көздеген жағдайда ғана табысты бола алады.

Сіздің кәсіби мақсатыңыз сіз зерттегіңіз келетін нәрсеге емес, сіз өзіңіз әсер еткіңіз келетін нәрсеге бағытталуы мүмкін. Мүмкін, сіз төмендегі сөйлемдерді өзіңіздің кәсіби мақсатыңыздың мәні туралы ойлануға көмек ретінде қолданғыңыз келер:

- Мен ... жақсартқым келеді.
- Мен ... жаңа тәсілін жасағым келеді.
- Мен ... арналған стратегиялар әзірлер едім.
- Мен біздің ... тәсілді өзгертер едім.
- Мен ... жұмыс істеудің жаңа тәсілін табуға көмектескім келеді.

Өткен сабақта сіз өз құндылықтарыңыз бен мақсаттарыңызды анықтадыңыз

Осы тәсілді бұған дейін пайдаланған мұғалімдер бұл тиімді өткен уақыт болды деп жиі айтады, өйткені жұмысбасты мұғалімдерде өздерінің жеке құндылықтары туралы ойланып, оларға рефлексия жасауға мүмкіндігі бола бермейді. Өзгеріс енгізе алу үшін, өз мектебіңізде нені бағалайтыныңызды, сіздің ойыңызша нені жетілдіруге болатынын терең түсіну өте маңызды болып табылады.

Дамыту жұмысының мақсаты жақсарту, дамыту және өзгерту болып табылады. Енді сіз өзіңіздің дамыту жұмысыңыздың әлеуетті әсерін қарастыруға көшіп, осы әсерді барынша дамытуды жоспарлауыңыз қажет.

Көбінесе мынадай жағдай орын алады, мұғалімдер жобаларын аяқтап болған соң рефлексия жасайды, сол кезде оларды таңқалдыратын жайт жобаның мұғалімдер күтпеген басқа бағыттарға әсер еткені. Егер де сіз жобаның мүмкін болатын әсерін анықтауға біраз уақыт жұмсап, сол әсердің дамуын барынша жоспарласаңыз керемет нәтиже беретінін естеріңізде сақтаңыз.

Дамыту жоспарын нақтылау үшін келісу және кеңес алу

Сіз көздеген әсерге қол жеткізу үшін сізге белгілі тәсілдермен әрекет ету немесе өздігінен жұмыс жасау көп жағдайда нәтиже бере қоймайды. Сондықтан, мұғалімдер өз мақсаттарына жету үшін жаңа стратегияларды қолданып, басқа адамдармен бірге әрекет ету керектігін ұмытпаулары керек.

Дамыту жұмысының әсерін кеңейтіп, өзіңіздің жеке көзқарастарыңызды өзгерткіңіз келсе басқалармен кеңесуіңіз керек. Олар мектеп директоры, сіздің жұмысыңызға қызығушылық білдірген басқа басшылар, әріптестер, ата-аналар және басқа қызығушы адамдар болуы мүмкін

Басқа адамдармен кеңесу

Жобаны дамытудағы элементтердің орындылығы мектептің ұйымдастыру мәдениеті мен салт-дәстүріне байланысты. Бұл тек сіздің мектебіңіздің салынған күні немесе оның ұраны ғана емес, сонымен бірге сіз мыналарды білуіңіз керек:

- бұрын көтерілген бастамалар;
- қызметкерлердің негізгі ұстанымдары мен құндылықтары;

- ұйымдастыру құрылымы;
- қызығушылық білдірген мұғалімдердің педагогикалық дағдыларының деңгейі.

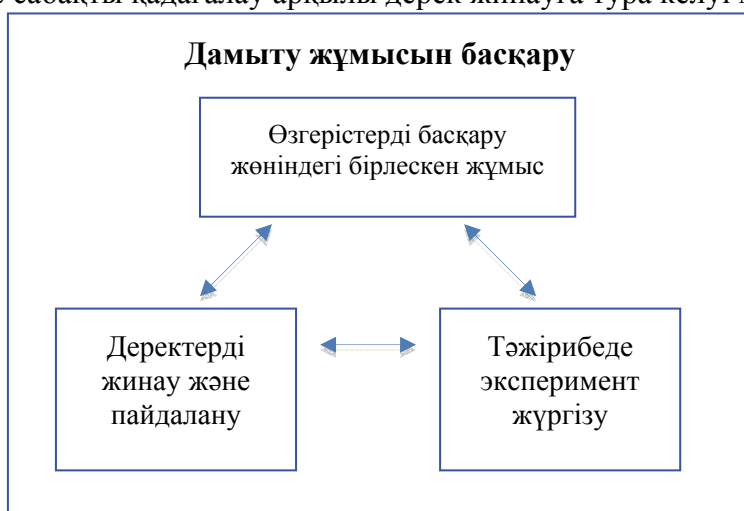
Басшылар және тәжірибелі әріптестер сіздің дамыту жөніндегі жобаңыз енгізілетін мәнмәтін туралы көбірек білуге көмектесе алады.

Өз жоспарларыңызды, сонымен қатар әрекеттеріңізді жазып отырған маңызды. Бұл жазбаларды ойлауыңыз бен жоспарлауыңыздың көрнекі дәлелі ретінде жеке құжаттарыңызға қосуға болады.

4-қадам. Іс-әрекеттерді жоспарлау

Сіздің дамыту жұмысыңыздың ықпалын түсініп қана қоймай, осы жұмысты басқаруда көмектесетін нақты жоспар әзірлеу де маңызды. Дамыту барысында осы элементтер туралы ойлану (6-тапсырма) іс-әрекеттерді жоспарлауыңызды үйлестіреді.

Сіздің іс-әрекет жоспарыңызда, төмендегі диаграммада көрсетілгендей, 3 элемент тепе-тең жағдайда болу қажет. Диаграммада сауатты жүргізілген дамыту жөніндегі жұмыс сынып жағдайында жаңа тәсілдерді сынау арқылы әріптестерді іс-тәжірибені талқылап, бағалауға тарту идеясын бейнелейді. Деректерді әртүрлі мақсаттарда жинауға болады: айталық, сізге сыныптағы жұмыс туралы оқушылардың пікірлерін жинау керек болды делік; немесе сізге сабақты қадағалау арқылы дерек жинауға тура келуі мүмкін.

8-тапсырма сіздің іс-әрекет жоспарыңызды дамытуға көмектеседі.

8-тапсырма: Іс-әрекет жоспарын әзірлеу

Сіздің іс-әрекет жоспарыңыз әрқашанда белгілі бір уақытқа арналуы керек. Сіз мектеп жағдайында жоба қалай жүзеге асатынын болжай алмайсыз және проблемалардың туындауына дайын болуыңыз керек. Сіз жоба барысында туындайтын идеялар мен түсінік бағыттың өзгеруіне әкелетінін байқауыңыз мүмкін. Сондықтан сіз жоспарды қанша рет қажет болса, сонша рет қайта қарап түзету үшін сақтауға міндеттісіз. Егер сіздің жоспарыңыз түбегейлі өзгерсе, онда жаңа жоспар күшінде екеніне және оны басқалар қолдайтынына көз жеткізу үшін сізге әріптестеріңізбен және қызығушылық білдірген адамдармен кеңесу керек.

2-кезең: Дамыту жобасын жүргізу (мектепте)

Шолу

Өз мектебіңізде өткізілетін екінші кезеңде сіз дайындық кезеңінде әзірлеген дамыту жобасын іске асырасыз. Бұл кезең сіздің іс-әрекет жоспарыңызды аяғына дейін пысықтау үшін басқалармен келісуді, мүмкіндігінше, барлық қатысушыларды хабардар етуді және жоспарыңызды іске асыруды бастауды қамтиды.

5-қадам. Жоспарды нақтылауға бағытталған келіссөздер мен кеңесулер

Мектепте жобаңызды жүзеге асыру барысында барлығына өзіңіз қол жеткізуге ұмтылғаннан гөрі, басқаларды өзіңізбен бірге әрекет етуге тартуыңыз өте маңызды болып

табылады. Ынтымақтастық негізінде өзгерістерді басқару қызметін әртүрлі тұрғыдан қарастыруға болады.

Әріптестер мен қызығушылық білдірген адамдардан кеңес алу

Жеке даму және іс-әрекет жоспарларын жазудың түбегейлі мән-мағынасы – қызығушылық білдірген адамдармен, әлеуетті қатысушылармен және дамыту жөніндегі жұмысты қорғау және проблемаларды жеңу үшін сізге қолдауы қажет болатын тұлғалармен кеңесу мүмкіндігіне ие болу. Бұл әдетте жоспарды талқылау және талқылаудан кейін оны бекітуге дайын болу үшін жиналған жекелеген кісілер мен топтардың отырысы түрінде өтеді.

Әріптестер мен қызығушылық білдірген адамдарды құлағдар ету

Кеңестерді бір реттік оқиға ретінде емес, үздіксіз үдерістің бастамасы ретінде қарастырған дұрыс. Егер әріптестер мен басқалар іс-әрекет қойылған мақсаттарға қарсы келетіндей күрт өзгерді деп мазасыздана бастаса, дамыту жұмысында қиындықтар туындауы мүмкін.

Команда болып жұмыс істеу

Мектептердің көпшілігінде командалар біршама тұрақталып қалған. Бар командалар бірлескен іс-әрекеттерді жоспарлау немесе бағалау сияқты ынтымақтастықты барынша айқын жүргізу жолдарын қамтамасыз ете алады.

Мектеппен серіктестік қарым-қатынас орнату

Мұғалімдер бірлесе бақылау, басшылық ету, жаттықтыру немесе басқа іс-әрекеттер үшін әріптестік қарым-қатынас қалыптастыру мақсатында дамыту жұмысын ұйымдастыруы мүмкін. Мысалы, оқыту әдістері мен пән тақырыбы арасындағы байланысты зерттеу үшін жаратылыстану пәндері мұғалімдерінің әдістемелік бірлестігі көркемөнер саласы мұғалімдерімен бірлесіп салыстырмалы зерттеу жүргізуге келісуі мүмкін.

Оқушылармен жұмыс

Оқушылардың пікірі фокус-топтар немесе оқушыларды зерттеушілер рөлінде дамыту жұмысына белсенді тарту арқылы қолданылуы мүмкін. Сондай-ақ олар үдеріске басшы ретінде машықтану арқылы тартылуы мүмкін.

Осы кезеңде өзіңіздің дамыту жөніндегі жұмысыңызға басқаларды қалай тартқаныңызға баға бере отырып, 9-тапсырманы өткізу пайдалы болар. Осыдан кейін, егер бұл өз мақсаттарыңызға жетуге көмектесетін болса, сіз бірлескен жұмысты бұдан әрі жүргізу жоспарын жасай аласыз.

9-тапсырма: Дамыту жұмысына басқаларды тарту

6-қадам. Жауап алуға негізделген дамыту жұмысына басшылық жасау

Істі басқару мен жүргізуге оқыту үнемі ойдағыдай өте бермейді. Мұғалімдер жауап алуға негізделген дамыту жөніндегі жұмысты жүргізуде бірқатар қиындықтарға кездеседі, себебі ол жоспардың барлық элементтерінің іс-әрекет барысында қолданылуын қиындатады. Оның орнына мұғалімдерге іс-әрекеттің жаңа жоспарын жасауға тура келеді. 10-тапсырма сізге өзіңіздің жеке қиындықтарыңызды анықтап, оларды жеңу тәсілдерін білуге көмектеседі.

10-тапсырма: Қиындықтарды жеңу

Кез келген дамыту жұмысындағы ең маңыздысы дамыту жұмысы кезінде пайдаланылатын деректерді жинау болып табылады. Дамыту жөніндегі жұмысты жетілдіру үшін оқушыдан кері байланысты қолданатын мұғалімнің тәжірибесінен алынған мысалды қарастырып көрелік.

Қысқаша мысал:

Кері байланысты қолдану тұрғысынан тәжірибені түзету

Ширли Валентайн жұртшылықты өз оқушыларының білім алуына тартқысы келді. Ол оқушылар егде адамдармен мүмкіндігінше көбірек араласса, өте жақсы азамат болып өсіп шығады деп ойлады. Ол бұл туралы мектеп директорымен сөйлесіп, директор оны қолдады.

Бірінші кезеңде жергілікті қоғам өкілін сабаққа қатысуға шақыру міндеті тұрді. Өкіл 1928 жылы туған әже болып шықты. Оқушыларға оның жасы туралы алдын ала айтылып, «уақыт кесіндісі» жасалды. Балалар осы қарт әйелдің туған жылынан бастап тарихта болған шешуші оқиғаларды жазу арқылы «уақыт кесіндісін» толтыру үшін негізгі мектеп көздері мен интернетті пайдаланып, шағын топтарда бірлесіп жұмыс істеді. Әрбір топ уақыттың белгілі бір үзгіне көңіл аудара отырып, келген қонаққа сұрақтарын дайындады. Балалар айтылғандарды жазып алып отырды да, қонақ кеткеннен кейін карточкаларға қысқаша хабарламалар жазды. Оқушылар фотолармен және басқа да табылған суреттермен қосып, оларды «уақыт кесіндісіне» жапсырып қойды. Олар, мысалы, қонақ әже антибиотик ойлап табылғанға дейін медбике болғанын және карбол қышқылын гигиеналық мақсатта пайдаланғанын білді.

Ширли оқушылардың ата-аналарынан сауалнама толтыруды сұрады, ол сауалнамада мынадай сұрақтар болды: Балаңыз қонақ әже қатысқан сабақ туралы сізге айтты ма? Сіздің балаңыз осы кездесуден не білді деп ойлайсыз? Мұғалім оқушылардан түсініктемелерін параққа жазып, тақтаға ілулерін сұрады. Осыдан кейін Ширли сынып алдында түсініктемелерді оқып, балалардан белгілі бір түсініктемелермен келіспеген жағдайда қол көтерулерін сұрады. Ширли айтылған пікірлер туралы ойланды. Пікірлердің барлығы жағымды болды, бірақ оқушылардың көбі «уақыт кесіндісіне» жабыстырылған карточкаларда не жазылғанын түсіне алмағандарын айтты. Карточкаларды толтырған оқушылар көп нәрсені біле алды, бірақ ұжым ретінде білуге болатын нәрсенің бәрін меңгере алмады.

Ширли сабаққа қонақты екінші рет шақырғанда, оның оқушылары жұп-жұппен жұмыс істеді және ол тапсырмаға жаңа кезең енгізді. Қонақ кеткеннен кейін сынып қонақ туралы не білгендерін талқылауға кірісті, содан соң тарихтың белгілі бір кезеңдері туралы мәліметті көбірек білетінін танытқан оқушылар берген ақпаратты жаза бастады. Бүкіл ақпарат карточкаларға жазылып, тақтаға ілінді. Сосын жұптарға карточкаларға жазылған ақпарат таратылып, сондай-ақ сол ақпаратты тарқатуларына мүмкіндік беру үшін компьютерді қолдануға рұқсат етілді. Оқушылар жұп болып, интернет материалдарын басшылыққа ала отырып, тарихқа қатысты өз бөлігін кеңейте алды, мысалы, қонақ ауруханаларда «карболканы» пайдаланғандары туралы айтқан кезде, оқушылар осындай ақпаратты іздеп, «карбол сабыны таскөмір шайырынан жасалады және екінші дүниежүзілік соғыс басталғанға дейін техникалық дүкендерде сатылған. Ол әлі де сол кездегі еске түсіретін, ескі үлгідегі заттарды тұтынғысы келетін адамдар үшін интернет арқылы қолжетімді» деген мәліметті тапты.

Бұл жиналған ақпараттың сапасын арттырып, ол туралы таныстырылымды жақсартуға мүмкіндік берді. Басқа оқушыларға соңғы материалды оқып шығу ұсынылды.

Сонымен қатар сіз ненің өзгергенін және қалай өзгергенін көрсету үшін де деректер жинай аласыз. Содан кейін басқаларға өз жұмысыңыздың әсерін көрсету үшін осы деректерді пайдалануға болады. Сіз жинаған деректер, сондай-ақ оларды жинақтау тәсілі сіздің бастапқы мақсатыңызбен үйлесуі өте маңызды. 11-тапсырмада дамыту жөніндегі жұмысыңызда өзіңізге қолдау көрсететін деректер жинау тәсілін қалай таңдау керектігі туралы кейбір ұсыныстар берілген.

11-тапсырма: Дерек жинауды жоспарлау

Сауалнама сізге өзіңіздің оқытуыңызды бағалауға және өзіңіздің жеке түсінігіңізді дамытуға көмектеседі, бірақ егер де сіз шынымен де мектебіңізде оқыту мен оқуды жақсартқыңыз келсе, өзіңіз пайдаланатын деректердің маңызды мәні бар екеніне көз жеткізуіңіз қажет. Өз жұмысыңыздың ықпалын барынша арттыру мақсатында сіз кәсібилікке қатысты пікір білдіру мен талқылауды ынталандыру үшін айғақты пайдалана аласыз, сондай-ақ әріптестеріңіз жағдайды қалай қабылдайтынына әсер ете аласыз.

**ТӨРТІНШІ АПТА
ЕКІНШІ КҮН**

LESSON STUDY-ді ЖОСПАРЛАУ

Мүмкін болса сіз сабақ беретін пән бойынша немесе сіз жұмыс істейтін жастағы балаларға сабақ беретін әріптесіңізбен бірге жұп болып жұмыс істеңіз.

«Lesson Study»-ге кіруі мүмкін тапсырманың жоспарын бірлесіп жасаңыз.

Төмендегі қадамдарды қолданыңыз:

1) Оқу үдерісінің сапасын арттыру мақсатында өз сабақтарыңызда сынап көргіңіз келген «оқыту/оқудағы жаңа тәсілді» айқындаңыз. Мысалы:

- белгілі бір критерийлерді пайдалана отырып, жазбаша жұмыстарды өзара бағалау;
- топтық жұмыста талантты және дарында оқушылар арасында көшбасшылық рөлдерді бөлу.
- оқушылар жұптарының арасында диалогті ынталандыру үшін интернет-ресурстарды пайдалану
- т.б.

2) Оқу жоспарының (тақырыбының) қай кезеңіне бұл тәсіл аса ықпалды болатынын шешіңіз. Мысалы:

- гүлдеген өсімдіктің бөліктерін зерттеу;
- сан заңдылықтарын айқындаумен байланысты математикалық есептерді шығару;
- Қазақстанның әртүрлі өңірлеріндегі ландшафты зерделеу
- т.б.

3) тақырыпқа қарай Сіздің оқушыларыңызға сай келетін, нақты күтілетін нәтижелерді анықтаңыз. Мысалы:

- 6 жасар оқушылар гүлдеген өсімдіктерде тамыры, сабақтары, жапырақтары мен гүлдері болатынын білуі тиіс. Олар өсімдіктің әр бөлігінің неге арналғанын білетін болады.

4) Кейс стади жүргізу үшін, сіздің сабағыңызда оқу үлгерім деңгейі әртүрлі үш оқушыны анықтап алыңыз.

Бұл жазу сияқты пәнаралық дағдыларға қатысты немесе ғылыми терминологияны білу сияқты арнайы дағдыларға қатысты оқу үлгерімі жақсы, орташа және нашар оқушылар болуы мүмкін.

Әр мұғалім өз оқушыларының таңдалған тақырыптар бойынша үлгерімінің қарқыны туралы білімін реттеу үшін «L2W3D4_Оқушылар сипаттамасы» кестесін пайдалану керек.

Осы материалдың соңында келтірілген сабақ жоспарының шаблонын пайдалана отырып, сабақ жоспарының а), б), с) және d) бөлімдерін орындаңыз.

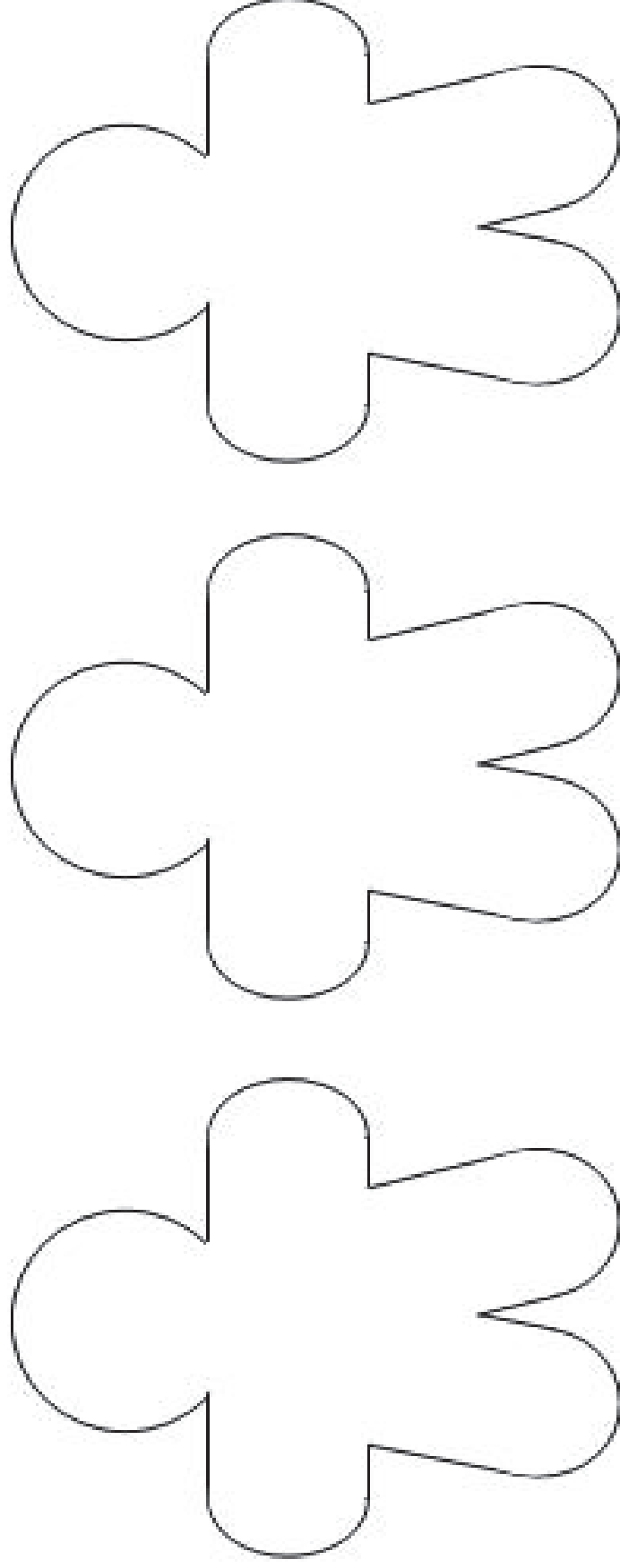
Мысал:

a) Оқыту/оқудағы тәсіл	«Бірлесіп ойлау» мақсатында оқушылар арасында қарым-қатынасты ынталандыру үшін топтық жұмысты пайдалану
b) Тақырып (оқу жоспарының бөлігі)	Гүлдеген өсімдіктің бөлшектері
c) Оқытудың нақты нәтижесі	Оқушылар гүлдеген өсімдіктерде тамыры, сабақтары, жапырақтары мен гүлдері болатынын білуі тиіс. Олар өсімдіктің әр бөлшегінің неге арналғанын білетін болады.
d) Сабақ	Оқушылар төрт адамнан тұратын топтарға бөлініп, қызғалдақты қарастырады және қандай негізгі бөлшектерден тұратыны туралы ойланады. Сосын олар қызғалдақты құрамдас бөлшектерге кесіп, қағаз параққа желімдейді. Олар бөлшектердің атауын және функцияларын талқылайды және оларды қағазға жазады.
e) Оқушылар үшін оқу нәтижелері (А)	
f) Оқушылар үшін оқу нәтижелері (В)	
g) Оқушылар үшін оқу нәтижелері (С)	

Сабақ жоспарының шаблонуы

a) Оқыту/оқудағы тәсіл	
b) Тақырып (оқу жоспарының бөлігі)	
c) Оқытудың нақты нәтижесі	
d) Сабақ	
e) Оқушылар үшін оқу нәтижелері (А)	
f) Оқушылар үшін оқу нәтижелері (В)	
g) Оқушылар үшін оқу нәтижелері (С)	

ОҚУШЫЛАРДЫҢ СИПАТТАМАСЫ

Үлгерімі жақсы (А)

Үлгерімі орташа (В)

Үлгерімі нашар (С)

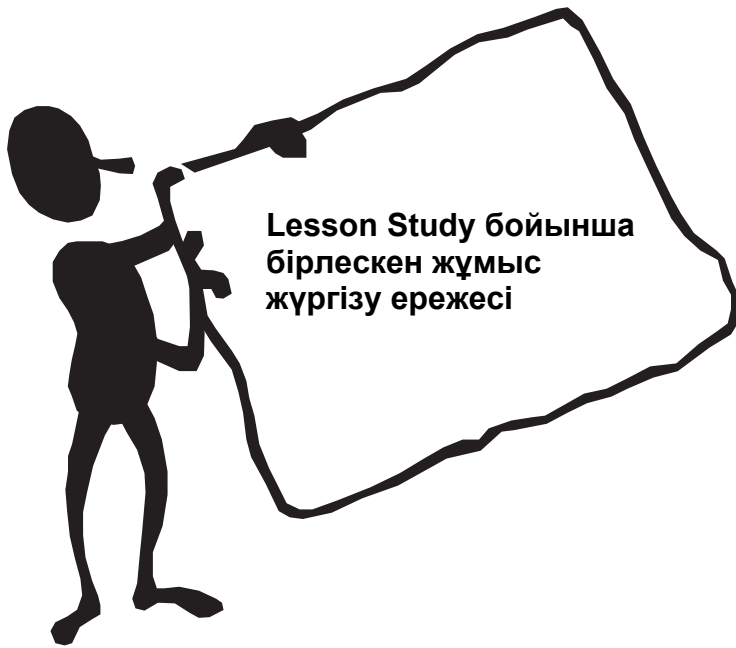
Таңдап алған тақырып бойынша сіздің оқушыларыңыздың үлгерімі туралы не білетінізді жоғарыдағы нысандарға жазыңыз.

LESSON STUDY БОЙЫНША БІРЛЕСКЕН ЖҰМЫС ЖҮРГІЗУ ЕРЕЖЕСІ

5-6 адамнан тұратын топтарда өзіңіздің кәсіби қызметіңіз тұрғысынан мынадай сұрақтарды талқылаңыз:

- Мұғалімдердің Lesson Study бойынша бірлескен жұмысына ықпал ететін жағдайлар?
- Мұғалімдердің Lesson Study бойынша бірлескен жұмысына бөгет жасайтын кедергілер?
- Мұғалімдердің Lesson Study бойынша бірлескен жұмысына сіз қалай ықпал ете аласыз?

Өз топтарыңызда Lesson Study жөніндегі бірлескен жұмыс жүргізу ережесін жасап, осы ереже жазылған плакат шығарыңыздар.

**ТӨРТІНШІ АПТА
ҮШІНШІ-ТӨРТІНШІ
КҮН**

ТІЗБЕКТЕЛГЕН САБАҚТАР ТОПТАМАСЫН ЖОСПАРЛАУ

Сабақ барысында түсінуге оқыту. Сабақтар тізбегін жоспарлау

1. Сіздің сыныбыңыздағы оқушылар кімдер?

Сұрақтар:

- a) Өзіңіз оқытатын сабаққа деген көзқарасыңыз қандай? Сіздің пәніңізді меңгеруге оқушылар қаншалықты ынталандырылған?
- b) Сіздің пәніңіз бойынша оқушылардың үлгерімі қандай? Оқушылар үлгерімдерінің арасында қаншалықты айырмашылық бар?
- c) Осы тақырып бойынша оқушылардың тәжірибесі мол ма?
- d) Сіздің оқушыларыңыз оқыту мен оқудағы қандай әдіс-тәсілдермен таныс?
- e) Оқушыларыңыз оқытудың қандай стилін ұнатады?
- f) Оқытуда қандай кедергілер бар және оларды қалай жеңесіз?

2. Білім беру бағдарламасынан сіз нені үйрете аласыз?

a) Тұжырымдамалық түсінік

Тұжырымдамалар (оқу нәтижелері)

Сабақтардың соңында оқушылар нені үйренулері қажет? Нені түсінулері қажет? Бұл барлық оқушылар үшін бірдей бола ма? Дарынды және талантты оқушыларды қалай ашасыз? Сіз аса жоғары ойлауды және сын тұрғысынан ойлауды үдеріске қостыңыз ба? Пәндік мазмұнға байланысты оқушылар алдында кедергі болатын қандай негізгі қиындықтар бар? Шындығында ғылымда ұғымдар абстрактілі болып табыла ма? Оқушылардың сөздік қоры жеткілікті ме?

ә) Әдістемені түсіну, яғни оқушылар қандай тәжірибелік дағдыларын дамытулары қажет?

б) Мәселелерді шешу үшін тұжырымдамалық түсініктер мен әдістемелік дағдыларды біріктіру мүмкіндігі бар ма?

Мәселені шешуге бағытталған міндеттерді орындау арқылы оқушылар қалай оқу керектігін қалай үйренеді?

ТІЗБЕКТЕЛГЕН САБАҚТАР ТОПТАМАСЫН ЖОСПАРЛАУ

в) **Әңгімені** оқушыларды оқытудың бір тәсілі ретінде сабақтар топтамасына енгіздіңіздер ме?

Оқушылар өздерінің сөздік қорын қандай лексикамен байытады?

Сіздер :

- Диалогтік оқытуды
- Топта талқылауды ескердіңіздер ме?

г) Сіздер оқушыларға **өз беттерінше білім алуға** мүмкіндік бересіздер ме?

Сіздер

- көп материалдың оқылғанын;
- жазбаша тапсырмаларды ескересіздер ме?

3. Оқушылар білімді меңгергендерін сіздер қалай анықтайсыздар?

Оқуды бағалау және оқыту үшін бағалау

Оқушылар нені біледі?

Оқып-үйрену табысты болғанын қалай білуге болады?

Сіз бұл үшін сабақтар топтамасында оқушыларға мүмкіндік беруді жоспарладыңыз ба?

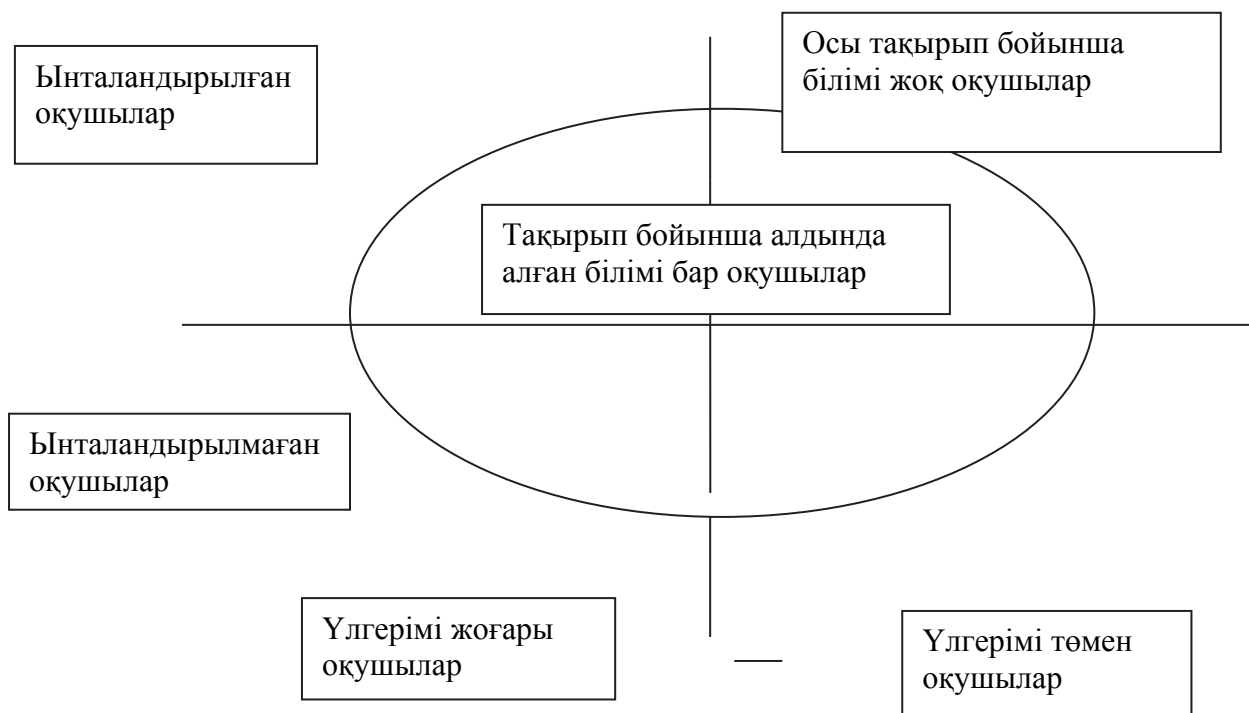
Оқыту үшін бағалау бойынша тапсырмаларды ескердіңіздер ме? Оның ішінде:

- оқытуға қажетті өзгерістерді енгізу мақсатындағы диагностика;
- бір жауапты талап ететін сұрақтар;
- критерийлерді дұрыс қолдану;
- өзара бағалау бойынша тапсырмалар;
- өзін өзі бағалау бойынша тапсырмалар.

ОҚУШЫЛАР МЕН ТІЗБЕКТЕЛГЕН САБАҚТАР ТОПТАМАСЫ ТАҚЫРЫПТАРЫНЫҢ АРА-ҚАТЫНАСЫ

Өзіңізге төменде ұсынылған диаграмманың үлкен нұсқасын жасап алыңыз.

Оқушыларыңызды пән мен сабақтар топтамасының тақырыбына сәйкес орналастырыңыз. Жекелеген оқушыларды немесе оқушылардың топтарын белгілеу үшін символдарды пайдаланыңыз.

Осы пәнді немесе сол жастағы оқушылар тобына сабақ беретін бір немесе екі әріптесіңізбен осы диаграмманы пысықтаңыз.

Кезекпен Сіздің тізбектелген сабақтар топтамасының тақырыбын талқылаңыз.

Олармен:

- диаграммаға сәйкес түрлі санаттағы оқушылардың оқуының болжамды нәтижелерін;
- диаграммаға сәйкес түрлі санаттағы оқушыларға арналған оқыту мен оқу тәсілдерін талқылаңыздар.

1-ТАҚЫРЫП: БІЛІМ БЕРУ МАҚСАТТАРЫНЫҢ ТАҚСОНОМИЯСЫ: ЖАЛПЫ НҰСҚАУЛЫҚ

	Төмен	Орташа	Жоғары - талдау	Жоғары - жинақтау	
Білім	Есте сақтау (бұрын оқылған ақпаратты дұрыс жаңғырту). Терминология; өзіндік фактілер; тәсілдері және сипаттамалық ерекшеліктермен жұмыс істеу құралдары (шартты белгілер, үрдістер мен жүйелілік, жіктеу және санаттар, критерийлер, әдістеме); әртүрлі салалардағы абстракциялар және эмбебаптар (қағидағар және жалпылау, теориялар және құрылымдар); нақты және бұрын оқылған ақпарат.	Қолдану Бұрын оқылған ақпараттарды жаңа және нақты жағдайларда мәселелерді шешу үшін қолдану.	Талдау Материалды құрамдас бөлшектер бойынша бөлу, қарастыру (және оның ұйымдастыру құрылымын түсінуге ұмтылу) түртікі болған немесе себептерді сәйкестендіру жолымен қорытынды құруға арналған ақпарат, қорытынды құру және/немесе жалпылау негіздемесі үшін келтірілген дәлелдер.	Бағалау Өзіндік пікірге негізделген материалдың маңыздылығын бағалау, дұрыс немесе қате жауаптарсыз белгілі бір мақсатпен соңғы өнімнің нәтижесін алу.	Жасау немесе жаңа тұтастықты жаңғырту үшін бұрын алынған білімді және дағдыларды қолдану.
Нақты (терминдерді білу) Тұжырымдамалық Қағидағарды, теорияларды, модельдерді және құрылымды жіктеу	Анықтайды; сипаттайды; тізбектейді; теңдестіреді; бйлдіреді; нөмірлейді; атайды; жазады; айтады; жаңғырталды; тандайды; атап өтеді; қарастырады; жазады.	орындайды; көмектеседі; қолданады; айқын тұжырымдайды; баяндайды; схемалайды; жинайды; санайды; атап өтеді; салады; бақылайды; көрсетеді; анықтайды; дамытады; ашады; орнатады; кеңейтеді; енгізеді; қосады; мәлімдейді; нұсқайды; белсенділендіреді; қатысады; болжайды; дайындайды; сақтайды; өндіреді; жоспалайды; өтеді; байланыстырады;	Талайды; тізбектейді; бөледі; салыстырады; қарама-қарсы қояды; ара қатысын белгілеу; диаграммаларды құрады; саралайды; дискриминациялайды; айырады; назар салады; суреттейді; қорытынды жасайды; шектейді; белгілейді; бөледі; басымдықтарды қояды; тандайды; бөледі; бөліктейді. Мысалдарды, бөліктерді ұйымдастыруды көреді Жасырын мағынаны көреді Құрауыштарды теңдестіреді	Қолданады; болжайды; ынтымақтасады; құрастырады; хабарланады; құрастырады; шығарады; жасайды; жоспарлайды; дамытады; ойлап табады; өрнектейді; жеңілдетеді; тұжырымдайды; жасайлайды; гипотеза құрайды; біріктіреді; анықтайды; алдын алады; ықпалдайды; сөз сөйлейді; үлгілейді; түрін өзгертеді, талқылайды, жоспарлайды; өркендейді; қайта ұйымдастырады;	

1-ТАҚЫРЫШ: БІЛІМ БЕРУ МАҚСАТТАРЫНЫҢ ТАКСОНОМИЯСЫ: ЖАЛПЫ НҰСҚАУЛЫҚ

Әдістемелік Шеберлік және алгоритмдер Пәннің өзіндік әдістері Оларды қолдану уақытын анықтауға арналған критерийлер Метаганымдық	Көрсету Жазу Сипаттау Көшіру және қайталау	Дәлелдер мен идеяларды қолданудағы мәліметтерді ұйымдастыру, нұсқауларымен жүру қажет	хабарлайды; көрсетеді; шешеді; оқытады; береді; қолданады.	Құрамдастыру және ықпалдастыру Себеп және салдар Деректердің өзектілігі Өзіндік деректерді талдау Ақпаратты беру Қорытындыларды түсіндіру	Болжау Қорытынды жасау Белгісіздік Сәйкес келмейтін нәтижелер Қорытынды жазу	қайта құрастырады; күшейтеді; түрлендіреді; қайталайды; құрады; алмастыру; бекітеді.
1. Стратегиялар: Қайталау: жатпау Мнемониканы әзірлеу, астарлау, түсініктерді және байланыстарды орнату 2. Мақсаттарды жоспарлау, кері бағытта жұмыс істейтін эвристика проблемаларын шешу, дедуктивті және индуктивті талқылаулар, қорытындыны қалыптастыру 3. Өзінді білу, білмейтінді білу Мысал келтіру			Әдістерді қолдану, дәлдікті дамыту Деректерді кестеге енгізу Не, қалай, қайда және неге			

БІЛІМ БЕРУ МАҚСАТТАРЫНЫҢ ЖҮЙЕЛІЛІГІ: ЖАЛПЫ НҮСҚАУЛЫҚ

Білім	Төмен		Орта	Жоғары талдау		Жоғары синтез
	Еске сақтау	Түсіну		Қолдану	Талдау	
Нақты			.			.
Тұжырымдамалық						
Үдерістік						
Метатанымдық Қалай оқу керектігін үйрену						

Сіздің тізбектелген сабақтар топтамаңыздың аясында алынған оқу нәтижелерін кестенің тиісті торына жазыңыз.

Сіздің сыныбыңыздағы оқушылардың түрлі топтары үшін жоғары және төмен деңгейде ойлауды талап ететін нәтижелердің ара қатысын талдаңыз.

ЖОСПАРЛАУҒА АРНАЛҒАН КЕСТЕ

	1. Оқытудің негізгі мақсаттары	2. Белсенді оқытуда қолданылатын әдіс-тәсілдер	3. Ағылшын тілін үйренудегі кедергілерді жеңу	4. Оқу нәтижелері	5. Бағалау, соның ішінде оқыту үшін бағалау	6. Барлығын қосқанда	7. Негізгі дереккөздер
1							
2							
3							
4							
5							
6							

ЖҰМЫСТЫ ЖОСПАРЛАУДЫҢ ҮЛГІ НҰСҚАУЛЫҒЫ

1. Оқудың негізгі мақсаты

Оқыту үшін қандай тақырыптар мен іс -әрекеттер реті қажет және оқушылардың оқып үйренуіне септігін тигізу үшін оны қалай ұйымдастырдыңыз?

2. Мұғалім қолданатын оқытудың белсенді әдіс-тәсілдері

Әр сабағыңыз үшін белсенді оқуды ынталандыратын оқыту әдістерін дайындадыңыз ба?

3. Ағылшын тілін үйренудегі кедергілерді жеңу

Өзіңіздің сабағыңызда ағылшын тілі ана тілі болып саналмайтын оқушылардың оқып-үйренуі үшін қандай қолдау жұмыстарын жоспарладыңыз?

4. Оқу нәтижесі

Оқушылардың (кейбіреуі немесе барлығы) тізбектелген сабақтар топтамасының соңында нені біліп шығады, ұғынады немесе істей біледі деп үміттенесіз? Сіздің оқудан күтетін нәтижелеріңіз сыныптағы оқушылардың жасы мен деңгейіне сәйкес келе ме?

5. Бағалау, соның ішінде оқыту үшін бағалау

Оқушылар тақырып бойынша не біледі? Оқушы қазіргі кезде оқып жатқан тақырыпты одан әрі қалай оқытуды жоспарлап отырсыз? Сабақ соңында Сіз жоспарлағанды оқушы қаншалықты меңгергенін қалай біле аласыз? Оқушыларға қалай оқып-үйренуді білу үшін қандай бағалау тәсілін қолданасыз?

6. Барлық оқушыларды сабақта жұмысқа тарту

Барлық оқушылардың сабаққа қатысқанын қалай білесіз (дарынды балалар, басқаларға қарағанда шапшаң оқушылар, ерекше немесе арнайы білімді қажет ететін оқушылар)?

7. Негізгі дереккөздер

Сізге сабақ барысында қандай дереккөздер мен құралдар қажет болуы мүмкін?

**ТӨРТІНШІ АПТА
БЕСІНШІ КҮН**

ТІЗБЕКТЕЛГЕН САБАҚТАР ТОПТАМАСЫН ЖОСПАРЛАУ

Сабақ барысында түсінуге оқыту. Сабақтар тізбегін жоспарлау

1. Сіздің сыныбыңыздағы оқушылар кімдер?

Сұрақтар:

- a) Өзіңіз оқытатын сабаққа деген көзқарасыңыз қандай? Сіздің пәніңізді меңгеруге оқушылар қаншалықты ынталандырылған?
- b) Сіздің пәніңіз бойынша оқушылардың үлгерімі қандай? Оқушылар үлгерімдерінің арасында қаншалықты айырмашылық бар?
- c) Осы тақырып бойынша оқушылардың тәжірибесі мол ма?
- d) Сіздің оқушыларыңыз оқыту мен оқудағы қандай әдіс-тәсілдермен таныс?
- e) Оқушыларыңыз оқытудың қандай стилін ұнатады?
- f) Оқытуда қандай кедергілер бар және оларды қалай жеңесіз?

2. Білім беру бағдарламасынан сіз нені үйрете аласыз?

a) Тұжырымдамалық түсінік

Тұжырымдамалар (оқу нәтижелері)

Сабақтардың соңында оқушылар нені үйренулері қажет? Нені түсінулері қажет? Бұл барлық оқушылар үшін бірдей бола ма? Дарынды және талантты оқушыларды қалай ашасыз? Сіз аса жоғары ойлауды және сын тұрғысынан ойлауды үдеріске қостыңыз ба? Пәндік мазмұнға байланысты оқушылар алдында кедергі болатын қандай негізгі қиындықтар бар? Шындығында ғылымда ұғымдар абстрактілі болып табыла ма? Оқушылардың сөздік қоры жеткілікті ме?

ә) Әдістемені түсіну, яғни оқушылар қандай тәжірибелік дағдыларын дамытулары қажет?

б) Мәселелерді шешу үшін тұжырымдамалық түсініктер мен әдістемелік дағдыларды біріктіру мүмкіндігі бар ма?

Мәселені шешуге бағытталған міндеттерді орындау арқылы оқушылар қалай оқу керектігін қалай үйренеді?

ТІЗБЕКТЕЛГЕН САБАҚТАР ТОПТАМАСЫН ЖОСПАРЛАУ

в) **Әңгімені** оқушыларды оқытудың бір тәсілі ретінде сабақтар топтамасына енгіздіңіздер ме?

Оқушылар өздерінің сөздік қорын қандай лексикамен байытады?

Сіздер :

- Диалогтік оқытуды
- Топта талқылауды ескердіңіздер ме?

г) Сіздер оқушыларға **өз беттерінше білім алуға** мүмкіндік бересіздер ме?

Сіздер

- көп материалдың оқылғанын;
- жазбаша тапсырмаларды ескересіздер ме?

3. Оқушылар білімді меңгергендерін сіздер қалай анықтайсыздар?

Оқуды бағалау және оқыту үшін бағалау

Оқушылар нені біледі?

Оқып-үйрену табысты болғанын қалай білуге болады?

Сіз бұл үшін сабақтар топтамасында оқушыларға мүмкіндік беруді жоспарладыңыз ба?

Оқыту үшін бағалау бойынша тапсырмаларды ескердіңіздер ме? Оның ішінде:

- оқытуға қажетті өзгерістерді енгізу мақсатындағы диагностика;
- бір жауапты талап ететін сұрақтар;
- критерийлерді дұрыс қолдану;
- өзара бағалау бойынша тапсырмалар;
- өзін өзі бағалау бойынша тапсырмалар.

ОРТА МЕРЗІМДІ ЖОСПАРЛАУДЫҢ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ

А. ОҚЫТУ:

Нәтижелерді бағалау үшін төмендегі сұрақтарға жауап беріңіз.

Тізбектелген сабақтар топтамасында:

1. Оқушыларға сабақтың мақсаты мен міндеттері хабарлана ма?
2. **БАРЛЫҚ** оқушылар сыныпта жоғарылауға бағытталған ынталандырумен қамтамасыз етіле ме?
3. Мұғалімнің түсіндіруі мен оқушылардың жеке жұмыстарының арақатынасы тең бе?
4. Келесі жұмыс түрлері ұсыныла ма: жеке жұмыс, топтағы жұмыс, шағын топтардағы жұмыс, бүкіл сыныптық жұмыс?
5. Оқушыларға ойлануға мүмкіндік беріле ме?
6. Оқушылардың білім мен дағдыларын таныс емес жағдаятта қолдану ниеті көтермелене ме?
7. Ағылшын тілін білмейтін оқушыларға қолдау көрсетіле ме?
8. Сабақта қалыптастырушы бағалау қолданыла ма?
9. Кейінгі сабақтарды жоспарлау мақсатында оқушылардың әрекеттері бағалана ма?

Жаратылыстану ғылымдарының пәндері үшін

10. Оқушыларға ғылымды күнделікті іс-әрекетпен байланыстыруға мүмкіндік бересіз бе және бұл әрекетті марапаттайсыз ба?
11. Оқушылар біліктілік пен дағдыларды игеруде прогресс байқала ма?
12. Оқушыларға аталған салада (ғылым саласы) келесі әрекеттерді: жүйелі бақылау, болжамдарды өлшеу, шешу және тексеру, жоспарлау, зерттеу жүргізу, мәліметтерді сараптау, мәліметтерді бағалау, қорытынды жасай алуды пайдалана отырып жұмыс істеу мүмкіндігімен қамтамасыз етесіз бе?

В. ОҚУ:

Оқушыларға төмендегідей мүмкіндіктер беріле ме:

1. Ертедегі жетістіктеріне негізделуге;
2. Өзіне бастамашылық алып, білімді өзіне қатысты дәрежеде меңгеруге;
3. Өз жұмысын бағалауға және шешім қабылдауға;
4. Бір-бірімен ынтымақтастықта болып, бір-біріне көмек көрсетуге;
5. Проблеманы шешу және қарым-қатынасты орнатудағы өз дағдыларын көрсетуге;
6. Тиісті әдістер мен қорларды (ресурстар) таңдауға;
7. Қауіпсіздік және қоршаған ортаға құрметпен қарауға қатысты жауапкершілік танытуға;
8. Таныс емес жағдаяттарда негізгі тұжырымдаманы (концепция) қолдануға;

Жаратылыстану ғылымдарының пәндері үшін

9. Келесі дағдыларды: жүйелі бақылау, болжамдарды өлшеу, шешу және тексеру, жоспарлау, зерттеу жүргізу, мәліметтерді сараптау, мәліметтерді бағалау, қорытынды жасай алуды дамытуға;
10. Жаратылыстану ғылымдарының табиғатын қарастырып ғылымдағы осы немесе басқа да ғылыми үдерістердің қалай пайда болғандығын түсінуге;
11. Ғылыми-техникалық үдерістерден туындаған әлеуметтік-экономикалық факторлар мен дилеммаларды зерттеуді қоса алғанда ғылымның тәжірибелік қолдануын зерделеуге мүмкіндік беріле ме?

ӘРІШТЕСТЕРДІҢ ӨЗАРА БАҒАЛАУ НЫСАНЫ: ТІЗБЕКТЕЛГЕН САБАҚТАР ТОПТАМАСЫ

	Әртүрлі тақырыптардың идеялары тізбектелген сабақтар топтамасына қалай біріктірілді?	Оларды тиімдірек қалай біріктіруге болар еді?
Диалогтік оқыту		
Қалай оқу керектігін үйрену		
Сын тұрғысынан ойлауға үйрету		
Оқуды бағалау мен оқыту үшін бағалау		
АКТ-ны пайдалану		
Дарынды және талантты балаларды оқыту		
Оқушылардың жас ерекшеліктерін назарға алу		

Тізбектелген сабақтар топтамасын жақсарту жөніндегі басқа түсініктемелер мен кеңестер:

1)

2)

**ЧЕТВЕРТАЯ НЕДЕЛЯ
ПЕРВЫЙ ДЕНЬ**

ОБЩИЕ ПРОБЛЕМЫ ПРАКТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

- Выполняют ли учащиеся задания высокого или низкого уровня? Учителя задают вопросы высокого или низкого уровня?
- Умеют ли ученики четко выражать свои мысли в письменной форме?
- Умеют ли ученики трансформировать процесс своего обучения с одной тематической области или уровня сложности - на другой?
- Является ли понимание учениками в математике концептуальным или лишь ситуативным?
- Являются ли ученики активными или пассивными в классе?
- Работают ли некоторые ученики, например, такие как ученики с ограниченными возможностями или те, которые изучают английский язык как неродной язык, мальчики или девочки, с максимальной отдачей? Если нет, как это проявляется в классе?
- Осуществляется ли большая часть разговора и размышления в классе учителями?
- Доступно ли учителя преподносят учебную программу высокого уровня для слабоуспевающих учеников?
- Как учителя узнают о знаниях учеников?
- Как ученики узнают о качестве своих работ?
- Какую роль играют ученики в процессе оценивания?
- Как ученики обсуждают домашнюю работу в классе друг с другом?

ВОВЛЕЧЕНИЕ ДРУГИХ ЛЮДЕЙ В РАЗВИТИЕ ВАШЕЙ РАБОТЫ

При осуществлении практики в школе очень важно привлекать коллег к своей деятельности. Работать в сотрудничестве намного эффективнее, чем пытаться добиться результатов в одиночку.

На данной стадии было бы полезно оценить, как вы привлекали своих коллег к своему профессиональному развитию. Это помогло бы вам спланировать свою работу в сотрудничестве так, чтобы она способствовала достижению ваших целей.

Возможно, вы захотите сделать несколько записей о ваших действиях под нижеследующими заголовками:

Консультация с коллегами и заинтересованными сторонами

Информирование коллег и заинтересованных сторон

Работа внутри команды

Установление партнерских отношений внутри школы

Работа с учениками

Что вам теперь нужно сделать, чтобы быть уверенным в том, что другие люди оказывают вам поддержку в профессиональном развитии?

ЭЛЕМЕНТЫ ПРОЦЕССА УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРАКТИКИ

Некоторые примеры того, что можно сделать для развития и улучшения собственной практики:

Чтение

Поиск отчетов и материалов по схожим проектам (тематикам), изучение научной литературы, поиск официальных рекомендаций, использование поиска в Интернете и т.д.

Апробация

Использование новых заданий для учащихся в классе, экспериментирование с новыми приемами преподавания с акцентом на определенном аспекте работы в классе, апробация новых материалов и т.д.

Сбор данных

Наблюдение за уроками, интервьюирование учеников или коллег, изучение дневников учеников и учителей, целевые группы, прослушивание групповых заданий, анализ работы учеников, пересмотр документации, аудиторская практика, опросы и т.д.

Консультация

Разговор с коллегами, беседа с руководителем, получение советов, разрешений, убеждение, анализ идей, выяснение того, что происходило ранее, установка доверия и т.д.

Размышление

Ведение дневника, его обсуждение, консультирование и советы руководителя и т.д.

Совместная работа

Командное планирование, совместная подготовка материала, оформление собранных данных, командное преподавание и т.д.

Как Вы считаете, какие виды деятельности могли бы подойти для Вашего профессионального роста?

ШЕСТЬ ПРИЗНАКОВ «ОТЛИЧНОГО» УРОКА

Как узнать, что урок, ориентированный на обучение, является удачным уроком?

Классный руководитель Ричард Дарант выделяет следующие признаки, характеризующие удачный урок.

Чаще всего большая часть урока тратится на устные сообщения учителя и на задания, при выполнении которых, большую часть времени урока, ведущую роль играет именно учитель, а не ученики. Многие из учеников либо бездействуют, либо начинают нарушать правила поведения. Я предпочитаю хорошее планирование урока на основе ясных и оправданных целей, но, когда учителя заставляют учеников выполнять задания, которые ученикам не интересны только потому, что эти задания заранее запланированы, настоящее обучение прекращается.

На выдающихся уроках практически все ученики активно работают в течение всего времени. Необходимыми особенностями таких уроков должны быть живость, исследовательские подходы, дающие учащимся время, место и мысли. Однажды мне пришлось наблюдать случай, когда учитель физики спросил класс, как измерить объем жидкости в полной фляжке. Он мог бы просто им рассказать, как это сделать. Это было бы эффективным способом «охватить» учебную программу, но, в таком случае, многие из учеников могли бы ничего для себя не извлечь. Вместо этого, он нарисовал схему полной фляжки на доске и спросил о возможных путях измерения. Он отвечал на каждое предложение, выдвигаемое студентами, суммируя их и составляя список на доске. Когда он выслушал несколько предложений, он разделил класс на группы и сказал им:

- обговорите каждую из выдвинутых идей;
- апробируйте их на практике;
- установите лучшую.

Затем он назначил по представителю из каждой группы для объяснения их решения другим группам и обсуждения различий между решениями двух групп. Этот процесс повторялся несколько раз. Каждый ученик был вовлечен в процесс и, соответственно, в обучение.

Когда бы ни спрашивали у учеников о том, что им не нравится на уроках, они всегда жалуются на то, что учитель «слишком много говорит». В свою очередь, учителя заявляют, что говорят они не более чем это необходимо. Проблема в том, что учителя не вдумываются в то, сколько они говорят. Не так давно я сказал своему 11 «И» классу, что я хотел составить задание для них. Я хотел показать им, как проводить беседы о стихах в течение одной минуты. Один студент предложил мне назначить время, и я приступил. «Стоп!» сказал он. Я посмотрел на него с раздражением «Ваше время вышло», уверенно заявил он. Мне казалось, что на беседу у меня ушло около десяти секунд. Я представил, что вероятно, говорю, примерно, в шесть раз больше, чем это мне кажется. Учительская «болтовня» - это то, что мы пытаемся использовать в обучении учеников. Однако выдающиеся учителя ведут обучение таким образом, как это было описано в примере выше.

2. Преподавание должно быть уместным, информирующим и целенаправленным

Захватывающий и увлекательный урок не обязательно является удачным. Если учитель математики завораживает класс рассказом об отпуске, проведенном в Гималаях, урок действительно увлекает учащихся, но все же не является эффективным. Характерные отличия успешных уроков в том, что действия сочетаются с целью. Иными словами, действия должны соответствовать цели обучения и заканчиваться достижением желаемого результата. Некоторые учителя пробуют использовать необычные задания, но их цель при этом теряется (если таковая была). Если задания не имеют хороших шансов на успех (т.е. не являются быстрыми и точными) в том, что необходимо изучить, то в них не так уж много смысла. В действительности, они будут более чем бесполезны.

«Уместность» включает в себя широкий спектр критериев, которые подразумевают, что данные задания интересны ученикам и являются осмысленными: потому как задания, блестяще сработавшие с одним классом, вовсе не означают успех с другим. У выдающихся учителей имеется четкое и оправданное чувство цели урока, каждого задания и каждого ученика.

Успешные уроки всегда информативны, т.е. они предоставляют обширные и точные знания предмета. Тем не менее, они принимают во внимание другие источники информации, например, знания, полученные учащимися на предыдущем уроке; что полезного извлек учитель после проверки знаний учащихся; объем знаний учащихся, их предпочтения и потенциал; нужды учащихся. Урок должен быть разработан с учетом такого вида информации. Вот поэтому так трудно предопределить, как будет выглядеть удачный урок учителя на деле. Мы всегда питаем надежду на то, что цели обучения будут ясны и четко определены. Ученики будут знать – и смогут сказать – «к чему они движутся». Ощущение цели распространится на всю классную обстановку.

3. Ученикам нравится урок, и они увлечены собственным обучением

Любой наблюдающий может ощутить чувство общей цели. Это представляет собой «смесь» интереса и увлечения. Ученики поглощены заданием и стараются зажечь этим других. Обучение несет исследовательский характер, а дидактическое преподавание или обучение как получить правильный ответ, минимизировано. Ученики сами хотят исследовать интересующие их вопросы. Оценивание сверстниками и совместное обучение являются нормой.

Учителя часто объясняют свои неудачи множеством причин: недостаточное время для планирования; классы, являющиеся слишком большими; отказывающиеся от совместной работы ученики, срывающие наилучшим образом изложенные планы уроков; стремление добиться «наилучших результатов», и так далее. Тем не менее, противоречием является то, что мы хотим достичь всего этого лишь в теории. Наша ежедневная практика сопровождается другими насущными потребностями, а также, другими – произвольными – ценностями. Возможно, в глубине души, большинство из нас одобряют послушание и покой; возможно, мы рассматриваем себя как объект, имеющий право беспрепятственно передавать свои знания; возможно, нам кажется, что подростки должны – если их правильно воспитали – автоматически уважать нас и друг друга.

В любом случае, иногда, во время моих наблюдений, меня поражает то, что ученикам не нравится урок и их не интересует собственное обучение. Также меня беспокоит то, как учитель, разработав подобную модель урока, мог ожидать заинтересованность учащихся. Многие из уроков, которые мне приходится наблюдать, являются такими, где учитель является доминирующей и контролирующей стороной, и у учеников мало шансов на развитие чувства ответственности за свое собственное обучение, не говоря уже о том, что им просто скучно – если только учитель не является сам по себе крайне интересной личностью.

Без сомнения, вовлечение учащихся в процесс урока не характеризуется только внешним проявлением интереса. На самом деле я видел уроки, когда ученики выглядели пассивными, но в то же время они были полностью поглощены учебой. Я также видел и противоположное. Несомненно то, что вовлечение учеников связано с их стремлением к достижению лучших результатов и желанием поддерживать эти достижения в течение определенного времени. По этой причине, на успешных уроках ученики увлечены заданиями, а также ценят стратегическую цель и получают пользу от этих заданий. Проще говоря, они знают смысл выполнения задания и понимают, как этот урок связан с предыдущими знаниями и каким образом он обеспечит им достижение новых знаний в ближайшем будущем.

4. Достижение успехов учащимися

Увлеченные и целеустремленные ученики достигают успехов, и это, в свою очередь, делает их еще более увлеченными и целеустремленными. Таким образом, круг замыкается. Вы можете спорить и говорить, что удачными уроками являются только те уроки, в ходе которых учащиеся добиваются выдающихся результатов, но, если все ученики добиваются хоть какого-то успеха, тогда, по моему мнению, данный урок можно считать успешным. В конце концов, я пронаблюдал (и продумал) много уроков, в которых трудно выделить какой-либо явный успех, тем не менее, их можно назвать удачными.

Что беспокоит многих учителей - это вопрос: как вы можете продемонстрировать достижения учащихся за короткий промежуток времени? Я утверждаю, что это невозможно и советую вам не пытаться. Некоторые учителя пытаются устроить импровизированное обсуждение в тот момент, когда наблюдающий входит в класс. Обычно это включает обращение к ученикам подвести итоги того, что они уяснили. Если они терпят неудачу – как это обычно происходит – можно сделать логический вывод того, что они так ничего и не уяснили. Гораздо лучше позволить наблюдающим выявить успех для себя. У них будут свои собственные методы достижения этого: сравнение урока с предыдущими достижениями учащихся, например: преподается ли эта тема на том уровне, который приведет к явным успехам учеников? Удивительно, но часто это вовсе не так. Более важным является то, что прогресс – это то, что вы можете почувствовать. Когда ученики увлечены и пользуются своим интеллектом в поисках вопросов, а также, когда они исследуют и учатся на ошибках, вы чувствуете уверенность в том, что они добились лучших достижений.

5. Оценивание эффективно сказывается на преподавании и обучении

Конечно же, успех не является делом случая. Хороший наблюдатель оценит, насколько учительский анализ предшествующего обучения повлиял на план урока. В течение урока и после него проверяющие будут искать доказательства того, что все ученики извлекли пользу из урока и имеют возможность использовать полученную информацию.

Тем не менее, еще более важным является степень, в которой оценивание влияет на ход преподавания на уроке. Это то, что я называю оценкой «на ходу». Выдающиеся учителя сознательно внедряют возможность измерить уровень понимания учеников. Эти учителя с удовольствием займут оставшуюся нетронутой часть урока на выяснение того, что осталось недопонятым, и рассуждения о том, какого прогресса они добились.

Менее опытные педагоги работают с планом урока, игнорируя рассмотрение неправильных представлений учащихся, или «вдалбливая» им те вещи, которые они уже «поняли» 10 минут назад. На успешных уроках учитель лишь опирается на план урока, нежели бездумно следует ему. Иногда я сталкиваюсь с учителем, который говорит что-то вроде «Прошу прощения, класс. Думаю, я неясно выразился. Я хочу подойти к этому вопросу иначе». Я знаю, что такой учитель находится в тесном общении с классом и, таким образом, является успешным.

6. Учительский опрос раскрывает, проясняет и расширяет мышление учеников

Одной из причин, почему учителя не составляют и заново не планируют уроки, является то, что они не внедряют никаких механизмов реагирования, посредством которых они могли бы оценить успехи и понимание учеников. Они полагаются на оценки – т.е. позднюю оценку – при предоставлении информации. Учителя используют метод ответной реакции в течение уроков в виде опроса, и фактически, большинство учителей задают огромное количество вопросов на протяжении урока.

Существует три вида вопросов. Первый является закрытым, при котором существует лишь один правильный ответ (напр., «как пишется то или иное слово?»). Закрытые вопросы дают понять, знают ли ученики что-то или нет, и, поэтому, учителя, в большинстве случаев, применяют именно их, нежели другие виды. Другим видом вопросов является открытый, при котором существует множество возможных ответов (Если Макбет был таким преданным по отношению к своей стране, то зачем он убил своего короля?).

Учителя практически никогда не применяют открытых вопросов – вопросов, на которые они сами не могут ответить точно. То, что они спрашивают, я бы назвал вопросами с «известными ответами». Они считаются открытыми, но выходит так, что учителю самому приходится искать ответ. Обратите внимание на мой вопрос о Макбете: это открытый вопрос, но если случится так, что учитель будет требовать конкретного ответа, (например, потому что король сам являлся угрозой для страны) то вопрос будет являться закрытым. Мы знаем, что, в действительности, вопрос не был открытым, потому что, несколько первых предложенных ответов встречены с интересом, но, когда учитель сталкивается с ответом, которого она не ожидала, она все же хвалит студента. «Да, очень хороший ответ. Молодец!».

Со временем (я имею в виду 12-14 школьных лет) вопросы с «известными ответами» будут иметь разрушительный эффект: они подрывают исследование и обучение, устанавливают тип мышления, как говорится, под «руководством вопросов учителя», и задания с ответами типа «как угадать что на уме у учителя», вместо того, чтобы способствовать развитию независимого мышления.

Открытые вопросы расширяют обсуждение и обосновывают суждение на основе очевидности знаний и «точности». Важно отметить, что ответы также отражают мышление и дают учителям необходимую информацию о понимании учеников. Конечно, поистине сфокусированные на обучении классы, также имеют много вопросов, задаваемых учениками, так как, постановка вопросов является тем, что мы делаем, когда хотим что-либо узнать.

Я не виню учителей за недостаточное количество вопросов: постановка полезных продуктивных открытых вопросов требует умений и уверенности. Это означает, что вам необходимо иметь структуры и культуру, которые помогают мысли и создают комфортные условия при ожидании ответов. Вам необходимо иметь запланировать пару «вопросов на засыпку» заранее. Я бы рекомендовал сделать один из таких вопросов вашей полной целью обучения. При подведении итогов урока класс мог бы вернуться к обсуждаемому вопросу и рассмотреть его. Начало урока (орг.момент) мог бы быть о том, как правильно сформулировать ответ и определения что нам следует знать и делать для того, чтобы ответить на вопрос.

Без сомнения, качество вопросов, и планирование имеет тенденцию стать явным признаком успешного урока. В действительности мы возлагаем большие надежды на вопросы. Без удачных стратегий постановки вопросов не могут гарантировать значительный прогресс, вовлечение учащихся и качественное оценивание.

Наконец, позвольте мне возвратиться к моему утверждению, что внимание школьных инспекторов направлено в первую очередь на то, какого прогресса достигли учащиеся, а не работу учителя, и это является весьма полезным. Когда я наблюдаю за уроком, я больше слежу за учениками, а не за учителем. Иногда записываю то, что говорят и делают ученики. А затем я спрашиваю себя, а что же делал учитель, чтобы вышел такой положительный результат.

Я часто так делаю. Очень приободряет то, что я нахожу одинаковые результаты у разных учителей с разным стилем преподавания. Преподавание, в действительности, может проходить по-разному, и положительные результаты могут прослеживаться в деятельности учителя в результате разных причин, часто называемых профессиональными «навыками».

Секрет успешности урока заключается в концентрации внимания учителя на результатах – я бы порекомендовал следующие признаки успешного урока, которые я пояснил в настоящей статье – но не следует подходить к ним формально: оценивание для обучения, обсуждения, дифференцированные цели обучения, групповое обсуждение, ваши цели. Все это способы достижения цели, но не сама цель.

УПРАВЛЕНИЕ И ЛИДЕРСТВО В ОБУЧЕНИИ НА ПРАКТИКЕ

Навыки, знания и понимание, вовлеченные в управление и руководство обучением, могут со временем развиваться:

На 3 уровне, ожидается, что учителя смогут исследовать основные принципы руководства работой по развитию и принять участие в малых проектах, направленных, большим счетом, на улучшение своей собственной практики. Это должно быть сделано с учетом профессионального контекста, который включает в себя консультирование с коллегами, а также с директором школы, о концентрировании внимания на проекте и предложенном плане действий.

Выявление профессионального интереса

Действия, предусмотренные в рамках руководства и управления обучением, могут быть успешными только в том случае, если они основаны на четком определении ценностей и сфокусированы на профессиональном интересе.

Ваш профессиональный интерес может быть сформулирован не как что-либо, что Вы хотите исследовать, а что-то, на что Вы хотели бы повлиять. Возможно, Вы захотите использовать следующие начала предложений, которые помогут Вам поразмышлять о характере вашего профессионального интереса.

- Я хотел бы улучшить ...
- Я хочу разработать новый способ ...
- Я хотел бы создать стратегии для ...
- Я хотел бы внести изменения в то, как мы ...
- Я хочу помочь нам найти новый способ работы с ...

На предыдущем занятии вы определили свои ценности и интересы

Учителя, которые пользовались этим приемом ранее, часто говорят, что это было эффективно проведенное время, так как занятым учителям редко выпадает возможность подумать и поразмышлять о своих собственных ценностях и интересах. Чтобы иметь возможность ввести изменения, очень важно иметь твердое понимание того, что Вы цените и что, по Вашему, могло быть улучшено в Вашей школе.

Целью работы по развитию является улучшение, развитие и изменение. Теперь вам необходимо двигаться дальше, чтобы рассмотреть потенциальное влияние Вашей работы по развитию и составить план, чтобы максимально увеличить это влияние.

Часто случается, что, при размышлении над своими проектами, когда они уже закончены, учителя удивляются, когда понимают, что проект повлиял на те направления, которые не были ожидаемые. Имейте в виду, что влияние Вашего проекта может быть куда больше, если Вы потратите какое-то количество времени для выявления возможного влияния и планирования по его увеличению.

Согласование и консультации для уточнения плана развития

Тот эффект, которого вы хотите добиться, редко когда достигается с помощью действий уже проверенными способами и работы в одиночку. Поэтому, учителя должны знать, что им нужно применять новые стратегии и действовать совместно с другими, чтобы достичь своих целей.

Для того, чтобы расширить влияние Вашей работы по развитию и бросить вызов Вашей собственной точке зрения, Вам нужно проконсультироваться с другими. Это может быть директор школы, главные руководители, коллеги, имеющие интерес к Вашей идее, ученики, родители и другие заинтересованные стороны.

Консультация с другими

Уместность элементов в развитии проекта зависит от истории и организационной культуры школы. Это не просто дата постройки Вашей школы или ее лозунг: Вам необходимо знать:

- инициативы, выдвигаемые раньше;
- основные убеждения и ценности у персонала;
- организационную структуру;
- уровень педагогических навыков заинтересованных учителей

Руководители и опытные коллеги могут помочь вам узнать больше о контексте, в который Вы внедрите свой проект по развитию.

Очень важно сохранять записи Ваших планов, так же как и действий. Эти материалы Вашего мышления и планирования могут быть приобщены к Вашему личному делу (портфолио).

Шаг 4 Планирование действий

Важно не только иметь представление об эффекте, который будет иметь Ваша работа по развитию, но также, разработать детальный план для помощи в управлении и руководстве этой работы. Размышление над элементами в процессе развития (Задание 6) скоординирует Ваше планирование действий.

В Вашем плане действий вам необходимо добиться равновесия между 3 элементами, как показано в диаграмме ниже. Диаграмма изображает идею, при которой грамотная работа по развитию включает коллег в обсуждение и оценку практики, с помощью апробации новых подходов в классной обстановке. Данные могут быть собраны для большого количества целей: к примеру, возможно, вам потребуется искать ответную реакцию студентов об их опыте по некоторым аспектам классной практики; либо вам понадобится собрать данные через наблюдение за уроками.

Задание 8 поможет вам в развитии Вашего плана действий.

Тема 7 Задание 8: Разработка плана действий

Ваш план действий всегда будет являться временным. Вы не можете предугадать, как проект пройдет в условиях школы, и, нужно быть готовым к возможному возникновению проблем. Вы можете также обнаружить, что идеи и понимание, которые возникают в течение проекта, могут привести к изменению направления. Поэтому, Вы должны хранить план для пересмотра и редактирования, столько раз, сколько это будет необходимо. Если Ваш план радикально меняется, Вам нужно будет проконсультироваться с коллегами и заинтересованными сторонами снова, чтобы удостовериться, что новый план в силе и имеет поддержку других.

Этап 2: Ведение проекта развития (в школе)

Обзор

На втором этапе, который проводится в условиях Вашей школы, Вы будете вести проект развития, разработанный Вами в период подготовки. Данный этап Вашего руководства и управления обучением будет включать согласование с другими, чтобы доработать элементы Вашего плана действий, обеспечение участников, по возможности, и приведение Вашего плана в действие.

Шаг 5 Согласование и консультации для уточнения плана

Весьма важным в попытке приведения Вашего плана в реальность в школе является то, что Вы привлекаете других действовать с Вами, нежели попытка добиваться всего самим. Деятельность управления изменениями на основе сотрудничества может быть рассмотрена в разных контекстах.

Консультация с коллегами и заинтересованными сторонами

Смысл написания подробных планов по личному развитию и планов действий, в том, чтобы получить возможность консультации с заинтересованными сторонами, потенциальными участниками и теми, чья поддержка Вам необходима, чтобы защитить работу по развитию и преодолеть проблемы. Это часто проходит в форме заседания с отдельными лицами и группами для того, чтобы обсудить план, и, будучи готовым, утвердить его после обсуждений.

Консультирование коллег и заинтересованных сторон

Консультации не следует рассматривать как разовое событие, а скорее, как начало непрерывного процесса. Работа по развитию может столкнуться с трудностями, если коллеги и другие начнут беспокоиться, что действия пойдут таким образом, что обернутся против установленных интересов.

Работа в командах

В большинстве школ, команды являются более или менее постоянными. Существующие команды обеспечивают, пожалуй, наиболее очевидную возможность сотрудничества, такую как планирование совместных действий или оценку.

Установление партнерских отношений со школой

Работа по развитию может быть проведена учителями в целях формирования партнерских отношений для совместного наблюдения, руководства, тренировки или других действий. Например, возможно, что методическое объединение учителей естественно-математического цикла согласится провести сравнительное исследование вместе с учителями эстетического направления для того, чтобы исследовать связь между методами преподавания и темой предмета.

Работа с учениками

Мнение учащихся может учитываться через призму группы или с помощью активного привлечения учащихся к роли исследователей. Они могут быть вовлечены в процесс, также практикуясь, как руководители.

На данном этапе, было бы полезным провести Задание 9, делая оценку того, как Вы привлекли коллег к Вашей работе по профессиональному развитию. После этого Вы можете составить план дальнейшего проведения совместной работы, если это послужит достижению Ваших целей.

Тема 7 Задание 9: Вовлечение других в работу по профессиональному развитию

Шаг 6 Руководство работой по профессиональному развитию, основываясь на опросе

Редко, когда обучение по управлению и ведению проходит гладко. Учителя часто встречают ряд трудностей при проведении работы по развитию, основанной на опросе, которая затрудняет введение всех элементов составленного плана в действие. Вместо этого, им приходится составлять план новых действий. Задание 10 поможет Вам определить ваши собственные трудности и узнать способы их преодоления.

Тема 7 Задание 10: Преодоление трудностей

Очень важным в любой работе по развитию является сбор данных, которые могут использоваться при работе по развитию. Рассмотрите данный пример, где учитель, который использует обратную связь от обучающихся, с целью усовершенствования

работы по профессиональному развитию.

Виньетка: практика управления в свете обратной связи

Ширли Вэлентайн хотела привлечь общественность в процесс образования своих учеников. Она думала, что они могли бы стать лучшими гражданами, если бы имели больше контактов с пожилыми людьми. Она обговорила этот вопрос с директором школы, который ее поддержал.

Первым этапом было пригласить представителя местной общественности для принятия участия в уроке. Представителем оказалась пожилая женщина, 1928 года рождения. Ученикам заранее рассказали о ее возрасте и была разработана «временная шкала». Дети работали совместно в маленьких группах, используя основные школьные источники и интернет, чтобы заполнить некоторые ключевые события во временной шкале с начала года рождения этой женщины. Каждая группа подготовила вопросы для гостя, акцентируя внимание на определенном временном промежутке шкалы. Дети сделали записи, а после того, как гостя ушла, написали краткие сообщения на карточках. Они прикрепили их к шкале, вместе с фотографиями и другими найденными изображениями. Они узнали, к примеру, что гостя была медсестрой до того, как были изобретены антибиотики, и, что она использовала карболку в гигиенических целях.

Ширли попросила родителей заполнить анкету, в которой имелись такие вопросы, как: Ваш ребенок рассказал вам об уроке с участием гостя? Как вы считаете, что Ваш ребенок узнал из этой встречи? Учеников также попросили написать комментарии на листках и прикрепить их к доске. После этого, Ширли читала комментарии перед классом и просила поднимать руки, в случае, если дети не были согласны с тем или иным комментарием. Ширли размышляла над их отзывами. Все они были положительными, но многие из учеников сказали, что не могли понять, что было написано на карточках, которые были прикреплены к «временной шкале». Ученики писали на карточках, что узнали многое, но работая в группе, ученики не узнали столько, сколько бы могли узнать.

Когда Ширли пригласила на урок гостя во второй раз, ее ученики работали в парах, и она ввела новый этап в задания. После того как гость ушел, класс принялся обсуждать то, что они узнали о госте, а затем, записывать информацию предоставленную теми учащимися, которые чувствовали себя увереннее во владении сведениями об определенном периоде истории. Вся информация была записана на карточки и прикреплена к доске. Затем, парам была предоставлена информация на карточках, а также, позволен доступ к компьютерам, таким образом, что информация могла быть расширена. Пары учеников смогли расширить свою часть истории, руководствуясь материалами интернета, например, когда гость говорил об использовании «карболки» в больницах, ученики искали такую информацию и обнаруживали, что: «карболовое мыло изготавливалось из каменноугольной смолы и продавалось в технических магазинах до начала второй мировой войны. Оно по-прежнему доступно через интернет для людей, которые хотят испробовать старомодные вещи, приносящие воспоминания».

Это крайне изменило качество истории. Другим ученикам предложили прочитать окончательную версию в качестве демонстрации.

Вы также можете собрать данные, чтобы продемонстрировать, как что-то изменилось или преобразилось. Затем эти данные могут быть использованы, чтобы показать другим эффект вашей работы. Очень важно, чтобы данные, собранные Вами, а

также, способ их приобретения, совпадали с Вашей первоначальной целью. Задание 11 предоставит вам некоторые рекомендации, как выбрать способ сбора данных, который бы соответствовал вашей работе по профессиональному развитию.

Тема 7 Задание 11: Планирование сбора данных

Опрос может помочь Вам оценить Ваше собственное преподавание и развить Ваше личное понимание, но, если Вы действительно хотите улучшить преподавание и обучение в Вашей школе, таким образом, что оно укрепитя, Вам необходимо удостовериться, что используемые Вами данные, будут иметь важное значение. Чтобы максимально увеличить воздействие Вашей работы, вы можете использовать свидетельства для стимуляции размышлений и обсуждений в профессиональном контексте, а также, повлиять на то, как Ваши коллеги воспримут ситуацию.

**ЧЕТВЕРТАЯ НЕДЕЛЯ
ВТОРОЙ ДЕНЬ**

МАТЕРИАЛ: ПЛАНИРОВАНИЕ LESSON STUDY

Если у вас есть возможность, поработайте в паре с коллегой, который ведет тот же предмет, или преподает в той же возрастной группе, что и вы.

Вместе составьте план задания, которые могут войти в урок-исследование.

Следуйте приведенным ниже шагам:

1) Определите «новый подход в преподавании/обучении», который вы хотели бы опробовать на своих уроках с целью повысить качество учебного процесса. Например:

- взаимооценивание письменной работы, используя определенные критерии;
- распределение лидирующих ролей при групповой работе между одаренными и талантливыми учениками;
- использование Интернет-ресурсов для стимулирования диалога между парами учеников;
- и так далее

2) Решите, для какой части учебного плана (темы) этот подход будет наиболее действенным. Например:

- изучение строения цветущего растения
- решение математических задач, связанных с определением численных закономерностей
- изучение ландшафта в различных регионах Казахстана
- и так далее

3) Исходя из темы, определите конкретный ожидаемый результат обучения, подходящего для ваших учеников. Например:

- 6-летние ученики должны знать, что у цветущих растений есть корни, стебли, листья и цветы. Они будут знать назначение каждой части растения.

4) Определите троих учеников для кейс-стади, которые представляют различные группы учеников на ваших уроках.

Это могут быть ученики с хорошей, средней и плохой успеваемостью, в отношении междисциплинарных навыков, таких как письмо, или в отношении специальных навыков, таких как знание научной терминологии.

Каждому учителю необходимо пользоваться таблицей «L2W3D4_Модели учеников согласно их успеваемости» для упорядочивания своих знаний о динамике успеваемости своих учеников по выбранным темам.

Выполните разделы а), b), с) и d) плана занятия, пользуясь шаблоном, приведенным в конце этого материала.

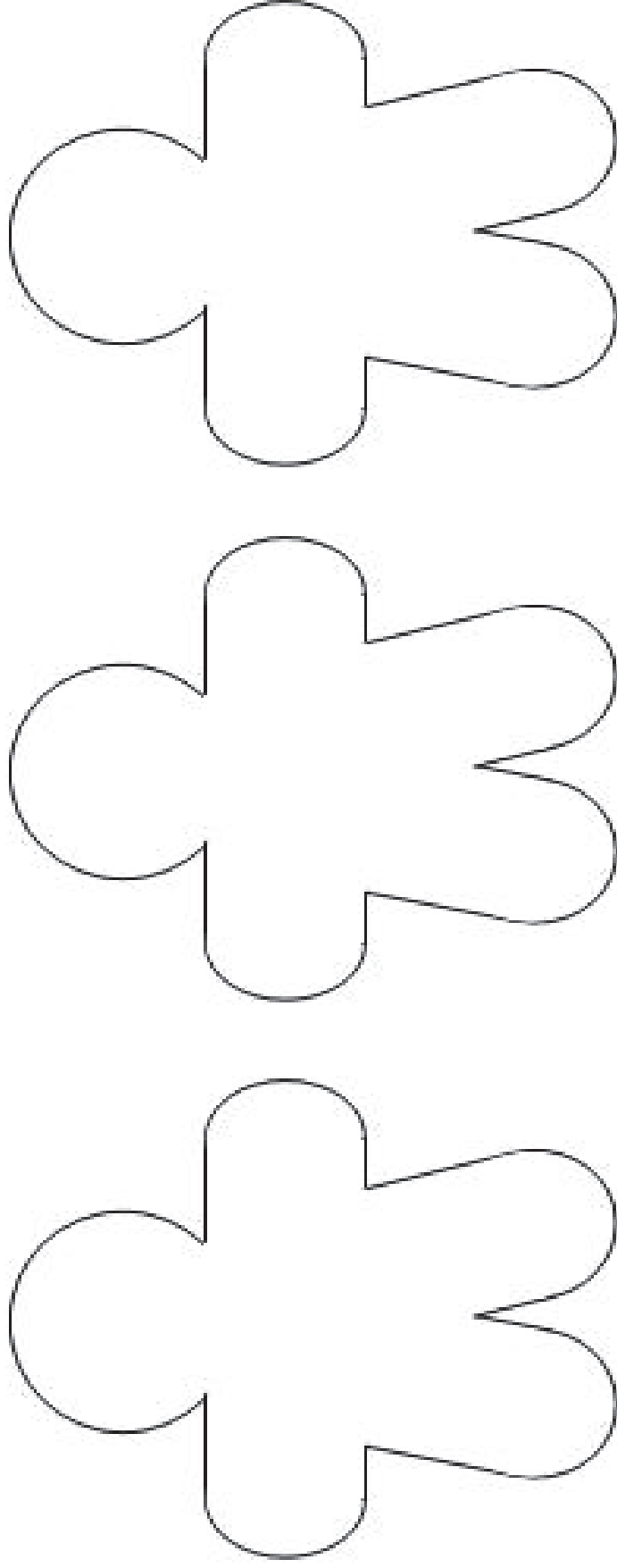
Пример:

а) Подход в преподавании / обучении	Использование работы в группе для стимулирования общения среди учеников с целью «совместного мышления»
b) Тема (часть учебного плана)	Части цветущего растения
с) Конкретный результат обучения	Ученики должны знать, что у цветущих растений есть корни, стебли, листья и цветы. Они будут знать назначение каждой части растения.
d) Занятие	Ученики, разделившись на группы по четыре человека, смотрят на тюльпан, и думают, из каких основных частей он состоит Затем они разрезают тюльпан на составные части и приклеивают их на лист бумаги. Они обсуждают названия и функции частей строения растений и подписывают их на бумаге
е) Результаты обучения для учеников (А)	
f) Результаты обучения для учеников (В)	
g) Результаты обучения для учеников (С)	

Шаблон для плана занятия

a) Подход в преподавании / обучении	
b) Тема (часть учебного плана)	
c) Конкретный результат обучения	
d) Занятие	
e) Результаты обучения для учеников (А)	
f) Результаты обучения для учеников (В)	
g) Результаты обучения для учеников (С)	

ПЛАНЫ УЧЕНИКОВ

Хорошая успеваемость (А)

Средняя успеваемость (В)

Плохая успеваемость (С)

В схемах, приведенных выше, сделайте запись о том, что Вы знаете о приобретенных знаниях учеников вашего класса относительно изученной темы.

МАТЕРИАЛ: ПРАВИЛА СОВМЕСТНОЙ РАБОТЫ НАД LESSON STUDY

Обсудите в группах из 5-6 человек следующие вопросы в рамках своего профессионального контекста

- Условия, которые могут способствовать совместной работе учителей над Lesson Study?
- Препятствия, которые могут помешать совместной работе учителей над Lesson Study?
- Как вы можете способствовать совместной работе учителей над планированием Lesson Study?

В своих группах выведите правила совместной работы над Lesson study и сделайте постер с этими правилами.

**ЧЕТВЕРТАЯ НЕДЕЛЯ
ТРЕТИЙ-ЧЕТВЕРТЫЙ
ДЕНЬ**

РУКОВОДСТВО ПО ПЛАНИРОВАНИЮ СЕРИИ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНЫХ УРОКОВ

Обучение пониманию на базе класса. Планирование последовательности уроков

1. Кем являются ученики в вашем классе?

Вопросы:

- a) Каково ваше отношение к предмету, который вы преподаете? Насколько мотивированы ученики для изучения вашего предмета?
- b) Какова успеваемость учеников по вашему предмету? Насколько значительны различия между учениками в их успеваемости?
- c) Богат ли опыт учеников по данной теме?
- d) С какими подходами в обучении и преподавании сталкивались ваши ученики?
- e) Какой стиль обучения предпочитают ваши ученики?
- f) Какие существуют барьеры в обучении, и каким образом вы их решаете?

РУКОВОДСТВО ПО ПЛАНИРОВАНИЮ СЕРИИ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНЫХ УРОКОВ

2. Чему вы можете научить из образовательной программы?

а) Концептуальное понимание

Концепции (результаты обучения)

Чему должны учащиеся научиться в конце урока? И что они должны понимать?

Будет ли это одинаковым для всех учеников? Как вы раскроете одаренных и талантливых учеников? Были ли включены в процесс критическое мышление и мышление более высокого уровня (порядка)?

Какие основные сложности, связанные с предметным содержанием могут быть препятствием перед учащимися? Действительно ли понятия являются абстрактными в науке? Обладают ли студенты достаточным словарным запасом?

б) Понимание методики т.е. какие практические навыки необходимо развивать ученикам?

РУКОВОДСТВО ПО ПЛАНИРОВАНИЮ СЕРИИ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНЫХ УРОКОВ

в) Есть ли возможности для объединения концептуального понимания и методических навыков для **решения проблем**?

Каким образом ученики будут обучаться тому, как учиться посредством выполнения задач, направленных на решение проблем?

г) **Включили ли вы беседу в серию последовательных уроков как один из способов обучения учеников?**

Какой лексикой пополнят свой словарный запас ученики?

Было ли учтено вами:

- Диалогическое обучение
- Обсуждение в группе

д) Предоставляете ли вы ученикам возможность самостоятельного обучения?

Было ли учтено вами:

- Чтение в большом объеме
- Письменные задания

РУКОВОДСТВО ПО ПЛАНИРОВАНИЮ СЕРИИ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНЫХ УРОКОВ

3. Каким образом вы определите усвоение знаний учениками?

Оценивание обучения и для обучения

Что ученики уже знают?

Каким образом можно узнать, успешно ли прошло обучение?

Запланировали ли Вы возможности для этого в последовательности ваших уроков?

Были ли учтены вами задания по Оцениванию для обучения, а именно:

- диагностика с целью внесения необходимых изменений в обучении
- вопросы, подразумевающие один ответ
- правильное использование критериев
- задания на взаимооценивание
- задания по самооцениванию

УЧЕНИЧЕСКИЙ ФАКТОР

Соотношение учеников и тематики вашей серии последовательных уроков

Нарисуйте увеличенную версию нижеприведенной диаграммы.

Расположите своих учеников в соответствии с предметом и тематикой вашей серии последовательных уроков. Используйте символы для обозначения отдельных учеников или группы учеников.

Поработайте совместно с одним или двумя коллегами, которые преподают тот же предмет, что и вы, или же которые обучают ту же возрастную группу, что и вы.

По очереди обсудите тему, вашей серии последовательных уроков.

Обсудите:

- вероятные результаты обучения для учеников различных категорий согласно диаграмме
- различные подходы в преподавании и обучении для учеников различных категорий согласно диаграмме

ТАКСОНОМИЯ БЛУМА

Тема 1: таксономия образовательных целей: общее руководство

Знания	Низкий	Средний	Высокий - анализ	Высокий - синтез
Запомнить (правильное воспроизведение ранее изученной информации). Терминология; специфические факты; способы и средства работы с характерными особенностями (условные обозначения, тенденции и последовательности, классификации и категории, критерии, методика); универсалии и абстракции в различных областях (принципы и обобщения, теории и структуры); соответствующая и ранее изученная информация.	Понять понимание значения информации.	Применить Использование ранее изученной информации в новых и конкретных ситуациях для решения проблем	Проанализировать Разделение материала по компонентам, рассмотрение (и стремление понять его организационную структуру) информации для разработки выводов путем отождествления мотивов или причин, построение заключения, и/или приведение доказательств для обоснования обобщений	Создать Или применить полученные ранее знания и умения, чтобы воспроизвести новое целое
Фактический (знание терминов) Концептуальный Классифицировать принципы, теории, модели и структуру	Классифицирует; цитирует; видоизменяет; описывает; рассуждает; оценивает; объясняет; обобщает; приводит примеры; иллюстрирует; осмысливает; пересказывает; выделяет признаки; понимает; кратко излагает.	выполняет; содействует; применяет; четко формулирует; оценивает; схематизирует; собирает; подсчитывает; конструирует; вкладывает; контролирует; демонстрирует; определяет; развивает; открывает; устанавливает; расширяет; внедряет; включает; информирует; инструментирует; активирует; участвует; предсказывает; подготавливает.	Анализирует; перечисляет; распределяет; сравнивает; противопоставляет; соотносит; строит диаграммы; дифференцирует; дискриминирует; различает; фокусирует; иллюстрирует; делает вывод; ограничивает; обозначает; выделяет; ставит приоритеты; распознает; разделяет; подразделяет. Видит примеры, организационно частей Видит скрытый смысл Отождествление компонентов	Применяет; предвидит; сотрудничает; комбинирует; сочетается; составляет; сочиняет; создает; планирует; развивает; изобретает; выражает; облегчает; формулирует; обобщает; строит гипотезу; объединяет; определяет; предпринимает; интегрирует; выступает; изобретает; моделирует; видоизменяет; обслуживает; планирует; прогрессирует;

ТАКСОНОМИЯ БЛУМА

Тема 1: таксономия образовательных целей: общее руководство

Методический Умения и алгоритмы Особые методы предмета Критерии для их определения времени их использования	Показать Собрать Описать Скопировать и повторить	Следовать инструкциям организовывать данные использовать идеи и доказательства	Использовать методы, развивать четкость Заносить данные в таблицы	Комбинирование и интегрирование Причина и следствие Актуальность данных Анализ собственных данных Передача информации Объяснение выводов	Предсказать Сделать выводы Неопределенность Несовместимые результаты Написать выводы	переорганизовывает; реконструирует; усиливает; преобразовывает; повторяет; структурирует; подставляет; утверждает. Изучить практические навыки Сделать наброски Предложить улучшение
Метакогнитивный 1. Стратегии: Повторение: заучивание Разработка мнемотика, перифразирование, установление понятий и связей 2. Планирование целей, решение проблем эвристики, работающих в обратном направлении, дедуктивные и индуктивные рассуждения, формирование выводов 3. Знание себя, знание того, что ты не знаешь Истории			Что, как, где и почему			

ТАБЛИЦА ТАКСОНОМИИ

Тема 1: систематика образовательных целей: общее руководство

Знания	Низкий		Средний Применение	Высокий анализ Анализ	Оценка	Высокий синтез Создавать творчески
	Запоминание	Понимание				
Фактические						
Концептуальные						
Процессуальные						
Метакогнитивные Обучение тому, как учиться						

Запишите учебные результаты занятий, проведенных в рамках серии последовательных уроков, в соответствующее поле таблицы.

Проанализируйте соотношение результатов, требующих навыков мышления высокого и низкого уровня для различных групп учеников Вашего класса.

ТАБЛИЦА ДЛЯ ПЛАНИРОВАНИЯ

	1.основные цели обучения	2. формы работы, используемые при активном обучении	3.преодоление языкового барьера при обучении английскому языку	4. результаты обучения	5. оценивание, включающая оценку в целях обучения	6. включая всех	7. основные ресурсы
1							
2							
3							
4							
5							
6							

РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ЗАПОЛНЕНИЮ ТАБЛИЦЫ ДЛЯ ПЛАНИРОВАНИЯ

1. Главные цели обучения

Какие темы и алгоритм действий вам требуются для обучения и как Вы их организовали для того, чтобы они помогли учащимся?

2. Активные формы работы учителя, которые следует использовать

Разработали ли Вы ряд подходов стимулирующих активное обучение для каждого урока?

3. Преодоление языкового барьера при обучении английскому языку

Каким образом Вы спланировали поддержку не носителей языка при изучении Вашего предмета на английском?

4. Результаты обучения

Ваши ожидания по поводу того, что учащиеся (все или некоторые) узнают, поймут и будут способны делать к концу урока

5. Оценивание, включая оценку в целях обучения

Что учащиеся уже знают по теме? Как Вы планируете проводить обучение того аспекта темы, который учащийся изучает в данный момент? Как Вы узнаете, что ученики уже выучили к концу урока то, что Вы планировали? Как Вы примените способы оценивания, чтобы помочь детям узнать как учиться.

6. Вовлечение в работу на уроке всех учащихся

Как Вы узнаете, что все учащиеся вовлечены в работу на уроке (учащиеся с особыми образовательными потребностями; дети, которые выполняют работу быстрее других и одаренные дети)

7. Главные ресурсы

Какие ресурсы и оборудование Вам потребуется для проведения урока?

**ЧЕТВЕРТАЯ НЕДЕЛЯ
ПЯТЫЙ ДЕНЬ**

РУКОВОДСТВО ПО ПЛАНИРОВАНИЮ СЕРИИ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНЫХ УРОКОВ

Обучение пониманию на базе класса. Планирование последовательности уроков

1. Кем являются ученики в вашем классе?

Вопросы:

- a) Каково ваше отношение к предмету, который вы преподаете? Насколько мотивированы ученики для изучения вашего предмета?
- b) Какова успеваемость учеников по вашему предмету? Насколько значительны различия между учениками в их успеваемости?
- c) Богат ли опыт учеников по данной теме?
- d) С какими подходами в обучении и преподавании сталкивались ваши ученики?
- e) Какой стиль обучения предпочитают ваши ученики?
- f) Какие существуют барьеры в обучении, и каким образом вы их решаете?

РУКОВОДСТВО ПО ПЛАНИРОВАНИЮ СЕРИИ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНЫХ УРОКОВ

2. Чему вы можете научить из образовательной программы?

а) Концептуальное понимание

Концепции (результаты обучения)

Чему должны учащиеся научиться в конце урока? И что они должны понимать? Будет ли это одинаковым для всех учеников? Как вы раскроете одаренных и талантливых учеников? Были ли включены в процесс критическое мышление и мышление более высокого уровня (порядка)?

Какие основные сложности, связанные с предметным содержанием могут быть препятствием перед учащимися? Действительно ли понятия являются абстрактными в науке? Обладают ли студенты достаточным словарным запасом?

б) Понимание методики т.е. какие практические навыки необходимо развивать ученикам?

РУКОВОДСТВО ПО ПЛАНИРОВАНИЮ СЕРИИ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНЫХ УРОКОВ

в) Есть ли возможности для объединения концептуального понимания и методических навыков для **решения проблем**?

Каким образом ученики будут обучаться тому, как учиться посредством выполнения задач, направленных на решение проблем?

г) **Включили ли вы беседу в серию последовательных уроков как один из способов обучения учеников?**

Какой лексикой пополнят свой словарный запас ученики?

Было ли учтено вами:

- Диалогическое обучение
- Обсуждение в группе

д) Предоставляете ли вы ученикам возможность самостоятельного обучения?

Было ли учтено вами:

- Чтение в большом объеме
- Письменные задания

РУКОВОДСТВО ПО ПЛАНИРОВАНИЮ СЕРИИ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНЫХ УРОКОВ

- 3. Каким образом вы определите усвоение знаний учениками?
Оценивание обучения и для обучения
Что ученики уже знают?**

Каким образом можно узнать, успешно ли прошло обучение?

Запланировали ли Вы возможности для этого в последовательности ваших уроков?

Были ли учтены вами задания по Оцениванию для обучения, а именно:

- диагностика с целью внесения необходимых изменений в обучении
- вопросы, подразумевающие один ответ
- правильное использование критериев
- задания на взаимооценивание
- задания по самооцениванию

ПРОВЕРОЧНЫЙ ЛИСТ ПО ПЛАНИРОВАНИЮ СЕРИИ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНЫХ УРОКОВ

Оценивание среднесрочных результатов

А. Преподавание :

При получении результата:

1. Передаются ли цели и намерения урока ученикам?
2. Обеспечиваются ли все учащиеся в классе стимулирующей работой, направленной на повышение?
3. находятся ли в балансе независимая работа и разъяснение учителя?
4. Предлагаются ли следующие виды работ: индивидуальная работа, работа в группах, работа в малых группах, работа в классе?
5. Дается ли возможность учащимся думать?
6. Поощряются ли намерения учащихся применять знания и навыки в незнакомых ситуациях?
7. Обеспечиваются ли поддержкой учащиеся, не являющиеся носителями (английского) языка?
8. Включена ли оценка в целях обучения?
9. Ведется ли оценка деятельности учащегося в целях дальнейшего планирования уроков?

Для предметов по естественным наукам

10. Позволяете ли вы учащимся устанавливать связь науки с повседневной деятельностью и поощрять эту деятельность? В случае если это приемлемо
11. Приобретают ли учащиеся навыки и умения постепенно?
12. Обеспечивается ли возможность учащимся работать в данной сфере (сфере науки), выполняя следующие действия: систематическое наблюдение, измерение, решение и проверка гипотез, планирование, проведение исследований, анализ данных, оценка данных, умение делать заключения?

В. Обучение :

Дается ли возможность учащимся:

1. Основываться на ранних достижениях?
2. Брать на себя инициативу и приобретать знания в той степени усвояемости, какая присуща им?
3. Оценивать свою работу и делать выводы?
4. Сотрудничать и помогать друг другу?
5. Демонстрировать навыки в решении проблем и общении (коммуникативном подходе)?
6. Выбирать соответствующие методы и ресурсы?
7. Демонстрировать ответственность в отношении безопасности и уважения к окружающей среде?
8. Использовать ключевые концепции при незнакомых ситуациях?

Для предметов по естественным наукам

9. Развивать следующие навыки: систематическое наблюдение, измерение, решение и проверка гипотез, планирование, проведение исследований, анализ данных, оценка данных, умение делать заключения?

ПРОВЕРОЧНЫЙ ЛИСТ ПО ПЛАНИРОВАНИЮ СЕРИИ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНЫХ УРОКОВ

10. Рассмотреть природу естественных наук и понимать, как возникли научные те или иные процессы в науке?
11. Изучение практического применения науки, включая социально-экономические факторы и исследование дилемм, вызванных научно – технологическими процессами?

ФОРМА ДЛЯ ЗАПОЛНЕНИЯ РЕЗУЛЬТАТОВ ВЗАИМООЦЕНКИ

	Каким образом идеи различных тем были объединены в серию последовательных уроков?	Как более эффективно можно было бы их объединить?
Диалогическое обучение		
Обучение тому, как учиться		
Обучение критическому мышлению		
Оценивание для обучения и оценивание обучения		
Использование новых технологий		
Обучение одаренных и талантливых учеников		
Принятие во внимание возрастных особенностей учеников		

Другие комментарии и советы по улучшению серии последовательных уроков:

1)

2)

Ескертпелер үшін

Для заметок

 UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE
Faculty of Education

Nazarbayev
Intellectual
Schools Center
of Excellence
NIS

Ескертпелер үшін

Для заметок

Теруге 20. 01.2014 берілді. Басуға 23. 01 .2014 қол қойылды.
Пішімі А4 1/16. Кеңсе қағазы. Сандық басылыс.
Шартты б. т. 8,82. Таралымы 1000 дана. Тапсырыс № 17.
«Педагогикалық шеберлік орталығы» ЖМ типографиясында басылды.
010000, Астана қ., Түркістан көшесі, 2
e-mail: info@cpm.kz, тел.: +7 (7172)-79-96-11

Сдано в набор 20. 01. 2014. Подписано в печать 23.01.2014.
Формат А4 1/16. Бумага офисная. Печать цифровая.
Усл. печ. л. 8,82. Тираж 1000 экз. Заказ № 17.
Отпечатано в типографии ЧУ «Центр педагогического мастерства»
010000. г. Астана, ул. Туркестан, 2, ВП-3
e-mail: info@cpm.kz тел.: +7 (7172) 79-96-11